

JANUAR 2018
SUNDHEDSSTYRELSEN

Evaluering af videreuddannelse af medarbejdere, der varetager forebyggende hjemmebesøg i ældreplejen

VIDENSRAPPORT

JANUAR 2018
SUNDHEDSSTYRELSEN

Evaluering af videreuddannelse af medarbejdere, der varetager forebyggende hjemmebesøg i ældreplejen

VIDENSRAPPORT

PROJEKTNR.

A078356

DOKUMENTNR.

4

VERSION

4

UDGIVELSESDATO

5. januar 2018

BESKRIVELSE

UDARBEJDET

SIML og SOJU

KONTROLLERET

NEO

GODKENDT

SIML

INDHOLD

1	Resume	1
2	Indledning	5
2.1	Videreuddannelsesforløbet	6
2.2	Formål	7
3	Design og metode	9
3.1	Spørgeskemaundersøgelse blandt deltagere i uddannelsesforløbet	10
3.2	Den kvalitative undersøgelse	13
4	Resultater	15
4.1	Motivation og forventninger til videreuddannelsesforløbet	15
4.2	Tilrettelæggelse af og indhold i efteruddannelsen	21
4.3	Fokus på anvendelse i praksis	27
4.4	Oplevet udbytte af videreuddannelsesforløbet	34
4.5	I hvilken grad er den nye viden anvendelig i det daglige arbejde	37
5	Diskussion og forslag til forbedringer	47

BILAG

Bilag 1	Ekspertgruppen for videreuddannelse af medarbejdere, der foretager forebyggende hjemmebesøg
---------	---

1 Resume

Nærværende rapport er en evaluering af videreuddannelsesforløbet "Forebyggende hjemmebesøg". Evalueringen er gennemført af COWI og Teknologisk institut for Sundhedsstyrelsen i 2016 og 2017.

En stadigt større andel af befolkningen er ældre, og en stigende andel af disse er plaget af kroniske sygdomme, demens og generelt nedsat funktionsevne. På baggrund af Hjemmehjælpskommissionens anbefalinger indgik regeringen i april 2015 aftale om at revidere de forebyggende hjemmebesøg samt at udvikle et videreuddannelsesforløb rettet mod at opkvalificere forebyggelsesmedarbejdere til at opspore de svageste ældre, håndtering af tab m.m. Professionshøjskolernes sekretariat ved UC Lillebælt (koordinator) og UC VIA (projektleder) fik opgaven med at udvikle dette videreuddannelsesforløb.

Denne evaluering har haft til formål at evaluere videreuddannelsesforløbet. Det vil sige at afdække, hvordan forløbet er blevet gennemført, og hvilket udbytte deltagerne har haft af det.

Videreuddannelsen er gennemført på i alt seks professionshøjskoler fordelt over hele landet. Evalueringen har omfattet en kvalitativ undersøgelse blandt kommunale ledere, undervisere og deltagere på uddannelsesforløbet samt en spørgeskemaundersøgelse blandt alle deltagere i forløbet (før kursus, efter kursusophør og tre måneder efter kursusophør).

Udgangspunktet for evalueringen har været en samlet evaluering på tværs af uddannelsessteder. Midtvejsspørgeskemaet gav imidlertid en indikation på, at deltageres tilfredshed med uddannelsens forskellige elementer og sammensætning samt oplevelser af videreuddannelsens udbytte varierede afhængigt af, hvilket uddannelsessted deltagerne var tilknyttet.

Dette opmærksomhedspunkt viste sig også at slå igennem i slutmålingerne og er derfor også med til at strukturere denne rapport.

Evalueringen viser, at deltagerne ved nogle uddannelsessteder oplever et klart større udbytte end deltagerne ved andre uddannelsessteder. Dette indikerer, at selvom evalueringen peger på forhold ved selve videreuddannelsesindsatsen, som med for-

del kan forbedres, så ser videreuddannelsesindsatsen samlet set ud til at virke, men den er blot ikke blevet gennemført (implementeret) fyldestgørende på visse uddannelsessteder. Da evalueringen ikke var designet til at afdække forhold omkring implementeringen, findes der imidlertid ikke data, som kan afgøre, hvornår manglende effekter af videreuddannelsen skyldes fejl i implementeringen af videreuddannelsesforløbet, og hvornår de skyldes mangler i selve videreuddannelsesforløbet.

På tværs af uddannelsesstederne viser evalueringen, at deltagere i videreuddannelsesforløbet og deres ledere vurderer, at underviserne har været dygtige inden for deres felter, og at de generelt har været tilfredse med undervisningen. Forløbet har styrket deltagernes viden på flere områder. Deltagerne vurderede f.eks., at de havde begrænset viden om håndtering af etiske dilemmaer og opsporing af sårbare ældre, og at videreuddannelsesforløbet har styrket deres viden på disse områder. Evalueringen peger imidlertid også på, at på nogle af uddannelsesstederne er deltagernes udbytte af videreuddannelsen i sin nuværende form ikke optimal i forhold til deres praktiske arbejde og til den nye opgave, de står overfor i forhold til opsporing af sårbare ældre.

På de tre uddannelsessteder, hvor tilfredsheden er højest, vurderer hhv. 100 %, 100 % og 83 %, at de i høj grad eller i nogen grad er bedre i stand til at løse deres opgaver efter forløbet. På de to uddannelsessteder, hvor tilfredsheden er lavest, vurderer hhv. 19 % og 27 % af deltagerne, at de i høj grad eller i nogen grad er bedre i stand til at løse deres opgaver efter forløbet. På det sjette uddannelsessted vurderer 50 %, at de i høj grad eller i nogen grad er bedre i stand til at løse deres opgaver efter forløbet. Denne variation i tilfredshed fordrer en mere nuanceret gennemgang af data for at yde retfærdighed over for de uddannelsessteder, som er lykkedes med at gennemføre en videreuddannelse, som deltagerne er tilfredse med, men som ikke slår igennem i de beregnede gennemsnitstal, som kan udtrækkes som mål for forskellige aspekter af videreuddannelsens kvalitet.

De mange gennemsnitstal, der præsenteres i rapporten, skal derfor læses med denne baggrund in mente. Når flertallet af deltagerne (59 %) vurderer, at videreuddannelsesforløbet enten i mindre grad eller slet ikke har sat dem i stand til at løse opgaver, de tidligere syntes var vanskelige at løse, og når næsten halvdelen (48 %) af deltagerne vurderer, at de i mindre grad eller slet ikke kan løse deres opgaver bedre efter forløbet, skal man have for øje, at resultaterne dækker over variationer mellem uddannelsesstederne. Blandt de øvrige generelle fund viser evalueringen, at flertallet af deltagere (68 %) efter forløbet *forstår* deres opgave bedre, men samtidig vurderer 59 % også, at de kun i mindre grad eller slet ikke er blevet bedre til at målrette forebyggelsestilbud til de svageste ældre.

Tilsvarende gælder ovenstående opmærksomhedspunkt, når man ser på den kvalitative del af evalueringen, der giver input til forhold ved videreuddannelsen, som kan skærpes fremadrettet. Det skyldes, at datagrundlaget i den kvalitative undersøgelse ikke giver mulighed for at afdække, hvilke uddannelsessteder interviewpersonerne har været tilknyttet (deltagere, undervisere og ledere), hvorfor man ikke umiddelbart kan slutte, at der er en kobling mellem uddannelsessteder og tilfredshed/utilfredshed med konkrete elementer i videreuddannelsen. Dog medtages kon-

krete forslag, som kan medvirke til inspiration og som opmærksomhedspunkter for uddannelsesleverandører, der fremadrettet udbyder videreuddannelsen.

Resultaterne af den kvalitative undersøgelse viser, at uddannelsesleverandørerne i forbindelse med den videre udvikling af uddannelsesmodulet bør sikre:

- > At underviserne får et bedre kendskab til deltageres konkrete arbejdsopgaver - både til den eksisterende og til den nye målgruppe af sårbare ældre.
- > At deltagerne ønsker større fokus på og mere tid til at arbejde specifikt med forebyggende hjemmebesøg.
- > At der kommer et større fokus uddannelsesmæssigt på kontakten til sårbare borgere med udgangspunkt i håndbogen og et større fokus på etniske borgere.

Desuden peger deltagerne på behovet for mere vægt på de særlige problemstillinger omkring sårbare borgere og større fokus på den svære samtale, de relationelle forhold og psykologiske påvirkninger, der foregår mellem to mennesker, når man sidder med et menneske i krise.

Til gengæld foreslås det, at der lægges mindre vægt på grundlæggende aldring og identifikation af almindelige tegn på svækkelse.

I forhold til den afsluttende opgave peger deltagerne på frustrationer i forbindelse med videreuddannelsesforløbets skriftlige opgave. Deltagerne har generelt været tilfredse med undervisningen, og flere nævner ligefrem, at de har været glade for den skriftlige opgave, som var afslutningen på kurset, men andre har oplevet opgaven som en næsten uoverstigelig barriere for at gennemføre forløbet. Nogle af deltagerne efterspørger derfor en bedre vejledning i forhold til opgaveskrivningen, og en del deltagere efterlyser en mere præcis feedback på opgaven end blot et tal.

2 Indledning

Den demografiske udvikling i Danmark indebærer en stadig større andel af ældre borgere. Selvom en stor del af de ældre borgere er ressourcestærke og har høj funktionsevne, så er en stigende del plaget af kronisk sygdom, demens og generelt nedsat funktionsevne. Udviklingen presser økonomien i det nære sundhedsvæsen og stiller konkrete krav til nytænkning i hjemmehjælpsindsatsen om at kunne imødekomme differentierede behov hos borgerne samt fremme forebyggelse, tidlig opsporing og hjælp til selvhjælp.

På denne baggrund nedsatte et enigt Folketing i 2012 Hjemmehjælpskommissionen. Det overordnede formål var at beskrive udfordringerne på hjemmehjælpsområdet og komme med forslag til, hvordan ressourcerne bedst muligt kan anvendes på området. Hvad angår de forebyggende hjemmebesøg, anbefalede kommissionen blandt andet at hæve aldersgrænsen for det obligatoriske årlige tilbud fra 75 år til 80 år, at tilbyde et "tryghedsbesøg" til alle 75-årige og at udvide tilbuddet om de forebyggende hjemmebesøg til særlige risikogrupper i alderen 65 år til 79 år. Desuden var det kommissionens anbefaling at udvikle et videreuddannelsesforløb for de kommunale forebyggelsesmedarbejdere.¹

Anbefalingerne blev vedtaget af regeringen med en række partier den 7. april 2015 i en aftale om revision af de forebyggende hjemmebesøg.

Udviklingen af videreuddannelsesforløbet skulle sikre, at de kommunale medarbejdere, der arbejder med forebyggende hjemmebesøg, blev opkvalificeret i opsporing af de svageste ældre, sundhedspædagogik og håndtering af tab såvel som i kommunikations- og relationsfaglige temaer m.m.² Målgruppen for videreuddannelsen var tiltænkt at rumme et bredt spænd af sygeplejersker, ergo- og fysioterapeuter, socialrådgivere og andre med enten en mellemlang, videregående uddannelse eller anden korterevarende uddannelsesbaggrund som eksempelvis social- og sundhedsassistenter.

---

¹ Hjemmehjælpskommissionen, Sekretariatet. Fremtidens hjemmehjælp – ældres ressourcer i centrum for en sammenhængende indsats. 2013.

² Baseret på viden fra Forebyggelseshåndbogen (Sundhedsstyrelsen. Forebyggelse på ældreområdet, en håndbog til kommunerne, 2015).

Med en styrket opkvalificering af denne samlede gruppe af medarbejdere ønskede Sundhedsstyrelsen at skabe et modelprogram for fremtidig videreuddannelse med de skitserede temaer og dermed yderligere styrke kommunernes indsats. Det er dette videreuddannelsesforløb, som evalueres i nærværende rapport.

Videreuddannelsen er udviklet i et samarbejde mellem Sundhedsstyrelsen, Danske Professionshøjskoler og en ekspertgruppe bestående af videnspersoner, der arbejder med forskning inden for området og repræsentanter fra praksis.³ Ekspertgruppen har bl.a. rammesat litteraturlisten til videreuddannelsen. Desuden har en føl-gegruppe bidraget med vinkling, indhold og form i forhold til videreuddannelsen generelt.

Inden opstart af videreuddannelsens to forløb blev videreuddannelsen formelt godkendt i Uddannelses- og Forskningsministeriet.

2.1 Videreuddannelsesforløbet

Videreuddannelsesforløbet "Forebyggende hjemmebesøg" er gennemført som to forløb i perioden september 2016 til og med februar 2017. I hvert forløb var der tre hold. Forløbet indgår som et valgfrit modul i den Sundhedsfaglige Diplomuddannelse med uddannelsesretning i Sundhedsfremme og Forebyggelse og blev godkendt at Undervisnings- og Forskningsministeriet i sommeren 2016.

I Tabel 2-1 ses en oversigt over de forskellige forløb og hold, antal tilmeldte, antal studerende og antal beståede.

Tabel 2-1   *Oversigt over forløb og hold*

Kursussted	Dato for opstart	Dato for afslutning	Antal tilmeldte	Antal studerende	Antal beståede
Første forløb					
Odense	12.09.2016	24.11.2016	14	14	14
Aarhus	12.09.2016	21.11.2016	10	10	10
København	15.09.2016	24.11.2016	28	26	24
Andet forløb					
Viborg	22.09.2016	31.01.2017	14	14	13
Kolding	22.09.2016	7.02.2017	16	16	12
Næstved	24.09.2016	9.02.2017	25	24	23

Jf. studieordningen er målsætningen for videreuddannelsesforløbet:

"At styrke den forebyggende indsats og kvaliteten af de forebyggende hjemmebesøg til ældre hjemmeboende borgere."

³ Se en oversigt over ekspertgruppens medlemmer i bilag 1.

Endvidere har videreuddannelsesforløbet til formål at give deltagerne:

"Et generelt kompetenceløft i forhold til at varetage sundhedsfremmende og forebyggende indsatser, der er målrettet og differentieret, og som sigter mod at bevare funktionsevne og livskvalitet hos ældre borgere."⁴

Videreuddannelsesforløbet blev afholdt over ti uger med en tematik pr. uge og en hel dag hver uge. Undervisningen vekslede mellem teoretiske oplæg og gruppearbejde, og alle deltagere skulle aflevere en individuel, skriftlig eksamensopgave ved afslutning af forløbet.

Som udgangspunkt var der en deltager fra hver kommune, dog i enkelte tilfælde to fra hver kommune.

2.2 Formål

Det overordnede formål med denne evaluering er at:

- > Afdække effekten/udbyttet af videreuddannelsen for deltagernes vidensniveau. Herunder en afdækning af, om deltagerne bruger den viden, de får, om den er anvendelig i den lokale kontekst, og hvilke udfordringer/muligheder den giver deltagerne og deres organisation.
- > Afdække deltagernes holdninger/tilfredshed vedrørende de emner, som videreuddannelsen indeholder.
- > Afdække, om medarbejderne, der varetager forebyggende hjemmebesøg, har holdt møder med deres lokale ledere om lokale mål for videreuddannelsen samt om de oplever, at videreuddannelsen har en effekt for praksis.

På baggrund af dette formål vil evalueringen bidrage med viden om, hvilke elementer af videreuddannelsen der har sikret øget viden hos målgruppen, hvordan denne viden er omsat i praksis, og hvad der med fordel kan justeres i uddannelsen.

---

⁴ Studieordning for diplommodul "Forebyggende hjemmebesøg".

3 Design og metode

Evalueringen er gennemført på baggrund af et mixed-method design, som har gjort det muligt at metode- og datatriangulere analyse og fortolkning af data. Det vil sige, at indsatsen, som er blevet evalueret - videreuddannelsesforløbet - er blevet analyseret gennem både forskellige metoder (spørgeskemametodik og kvalitativ metode) og forskellige datakilder (deltagere, ledere og undervisere), hvilket har givet en balanceret og valid fortolkning af data.

Herudover har evalueringen gjort brug af en analysestrategi, som er baseret på indsigter fra aktuel transferforskning inden for efteruddannelsesfeltet.^{5,6,7} Kernen i transfertankegangen er, at der er tre overordnede forhold, som er afgørende for, om et efteruddannelsesforløb fører til ændret og forbedret praksis for de medarbejdere, som har deltaget i forløbet:

- > Deltagernes motivation og forventninger til deltagelse i videreuddannelsesforløbet
- > Uddannelsesinstitutionernes tilrettelæggelse af og indhold i videreuddannelsesforløbet
- > Arbejdspladsens forventninger til, målsætninger for og opfølgning på efterdannede medarbejdere.

Evalueringen har derfor haft metodisk fokus på at afdække deltagernes motivation og forventninger til videreuddannelsesforløbet: Deltagere, ledere og underviseres vurdering af tilrettelæggelse af og indhold i uddannelsesforløbet og deltageres og lederes vurdering af, hvordan der efterfølgende er blevet fulgt op på efteruddannelsen på arbejdspladsen, og om efteruddannelsen har ført til ny eller forbedret praksis i arbejdet med sårbare ældre i ældreplejen.

---

⁵ Socialstyrelsen. Værktøjer til et godt kompetenceudviklingsforløb.

⁶ Danmarks Evalueringsinstitut (EVA). Strategier for læreres og pædagogers kompetenceudvikling; 2013.

⁷ Wahlgren B. Transfer mellem uddannelse og arbejde; 2009.

Videreuddannelsesforløbet er, som indledningsvist beskrevet, resultatet af et samarbejde mellem samtlige landets professionshøjskoler. Det betyder, at selve indsatsen – videreuddannelsesforløbet – er blevet implementeret af en række forskellige uddannelsesleverandører. Inden for rammerne af evalueringen har det ikke været muligt detaljeret at afdække eventuelle forskelle i implementeringsgrad mellem uddannelsesstederne. Vi kan imidlertid se, at når vi deler deltagerne besvarelser op på uddannelsessteder, er der et mønster, hvor deltagerne er markant mere tilfredse med forløbet på nogle uddannelsessteder end på andre. Vi vurderer, at det indikerer, at nogle uddannelsessteder har været bedre til at implementere videreuddannelsesforløbet og med større metodeloyalitet end andre. Vi har dog ikke tilstrækkeligt med data til at drage entydige konklusioner.

I det følgende beskriver vi kortfattet designet på henholdsvis evalueringens spørgeskemaundersøgelse og kvalitative interviewundersøgelse.

3.1 Spørgeskemaundersøgelse blandt deltagere i uddannelsesforløbet

Spørgeskemaundersøgelsen var tredelt og bestod af et baselineskema i forbindelse med opstart af videreuddannelsesforløbet, et skema i forbindelse med afslutning af videreuddannelsesforløbet og et skema omkring fire måneder efter afslutning af videreuddannelsesforløbet.

De to første spørgeskemaer er blevet indsamlet i forbindelse med undervisningens første og sidste undervisningsgang.⁸ Dette viste sig at være en effektiv indsamlingsmetode, omend den også medførte udfordringer på visse punkter, da det var nødvendigt at overlevere information om udfyldelse fra evaluator til uddannelsesinstitution og de forskellige undervisere. Dette betød, at ikke alle fik samme information, at nogle først udfyldte spørgeskemaet ved anden undervisningsgang, og at et hold kun blev opfordret til at udfylde skemaerne. Endvidere betød det, at nogle af skemaerne er indsamlet elektronisk, mens andre er udfyldt manuelt.⁹

Tredje og sidste spørgeskema blev udsendt til de deltagere, som havde angivet deres e-mailadresse i forbindelse med besvarelsen af første eller andet skema. Der blev udsendt reminder syv og ti dage efter udsendelse af skemaet.

I Tabel 3-1 herunder ses svarprocenten fordelt på hold, forløb og samlet for de tre spørgeskemaer. Som det fremgår af tabellen, var der lidt opstartsproblemer i forbindelse med at indhente besvarelsene fra første spørgeskema som beskrevet ovenfor. Samlet set er der dog en fin svarprocent på 74 % for første og 89 % for andet skema. For slutskemaet, som blev sendt per e-mail, er der en samlet svar-

---

⁸ For ét hold er der ikke blevet afsat tid til besvarelse af spørgeskemaundersøgelsen ved opstart, hvorfor der er begrænset antal svar fra dette hold. For et andet hold blev der først afsat tid til det i forbindelse med anden undervisningsgang.

⁹ Ved manuelle besvarelser har det været muligt at springe spørgsmål over ved f.eks. at undlade at skrive sin e-mailadresse.

procent på 54 %. Det vil sige at datagrundlaget for slutschemaet udgør lidt over halvdelen af deltagerne på videreuddannelsesforløbet.¹⁰

Tabel 3-1 Oversigt over svarprocent

	Antal studeren-	Svarprocent base-	Svarprocent midt-	Svarprocent slut**
Første forløb	50	84 % 42 svar	90 % 45 svar	64 % 32 svar
Odense	14	86 %	93 %	71 %
Aarhus	10	80 %	90 %	60 %
København	26	85 %	88 %	62 %
Andet forløb	54	65 % 35 svar	89 % 48 svar	44 % 24 svar
Viborg	14	100 %	93 %	29 %
Kolding	16	50 %	94 %	56 %
Næstved	24	54 %	83 %	46 %
I alt	104	74 % 77 svar	89 % 93 svar	54 % 56 svar

*Det er ikke sikkert, at alle studerende har været tilstede, da skemaerne blev udleveret, hvorfor der kan være nogle, der ikke har haft mulighed for at svare på dem.

** Svarprocenten er udregnet på baggrund af, hvor stor en procentdel af de studerende, der har besvaret skemaet.

***Svarprocenten er udregnet på baggrund af de studerende, der har fået tilsendt skemaet.

Profil på respondenter: Af nedenstående Tabel 3-2 ses profilen på respondenterne, der har besvaret spørgeskemaundersøgelserne. Tabellen giver dermed også et overblik over profilen på dem, der har deltaget i uddannelsen. Profilen varierer ikke nævneværdigt mellem de forskellige undersøgelser. Som det fremgår af tabellen, er langt størstedelen af deltagerne kvinder med en mellemlang, videregående uddannelse. Derudover har flere enten en kort videregående uddannelse eller en bachelor. Omkring halvdelen angiver, de har en anden relevant uddannelse. Af de åbne besvarelser fremgår det, at dette typisk er diplomuddannelser eller moduler inden for området samt sygeplejersker og SOSU-uddannelser. Deltagerne er i gennemsnit 49 år ved afslutning af uddannelsen og har i gennemsnit arbejdet mellem seks og syv år med forebyggende hjemmebesøg.

¹⁰ Da det ved manuelle besvarelser var muligt at undlade at skrive sin e-mail, har det ikke været muligt at udsende til alle, der tidligere havde besvaret et spørgeskema. Dertil kommer, at nogle af de mails, som deltagerne havde skrevet, var ugyldige. Såfremt svarprocenten udregnes på baggrund af, hvor mange af deltagerne der rent faktisk har modtaget skemaet, er svarprocenten væsentlig højere (70 %), hvilket er en forholdsvis høj svarprocent.

Tabel 3-2 Profil på respondenter

	Baseline		Midtvejs ¹¹		Slut	
	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal
Køn						
Kvinder	99 %	76	98 %	91	96 %	54
Mænd	1 %	1	2 %	2	4 %	2
Højest gennemførte uddannelse						
Almengymnasial uddannelse	-	-	2 %	2	4 %	2
Efteruddannelse af special- arb./faglærte	-	-	1 %	1	-	-
Erhvervsfaglige praktik- og ho- vedforløb	3 %	2	1 %	1	2 %	1
Kort videregående uddannelse	8 %	6	10 %	9	11 %	6
Bachelor	18 %	14	13 %	12	16 %	9
Mellemlang videregående uddan- nelse	65 %	50	69 %	64	61 %	34
Lang videregående uddannelse	6 %	5	4 %	4	7 %	4
Anden relevant uddannelse						
Ja	44 %	32	57 %	51	57 %	30
Nej	56 %	41	43 %	39	43 %	23
Ny stilling eller nyt arbejdssted siden sidste undersøgelse						
Ja	-	-	3 %	3	4 %	2
Nej	-	-	97 %	86	96 %	54
Gennemsnit						
Gennemsnitlig antal år med fore- byggende hjemmebesøg	6,7		6,8		6,1	
Gennemsnitsalder	48		49		49	

Spørgeskemaerne er konstrueret og indsamlet som online skemaer i QuestBack. Data er analyseret i SPSS ved hjælp af deskriptiv og inferentiell statistik med det formål at udtrække viden om populationen af deltagere i videreuddannelsesforløbet. Statistisk signifikans er testet ved hjælp af Pearsons Chi i anden-test og Fischers Exact-test.

¹¹ I midtvejsundersøgelsen angiver én respondent, at respondenteren ikke længere arbejder med forebyggende hjemmebesøg. Denne person har derfor ikke svaret på resten af spørgeskemaet.

3.2 Den kvalitative undersøgelse

Denne del af evalueringen er primært baseret på kvalitative interview med tre informantgrupper:

- > Deltagere på uddannelsesforløbet
- > Ledere af medarbejdere, som har deltaget på uddannelsesforløbet
- > Undervisere på uddannelsesforløbet

Herudover har vi også indsamlet kvalitative data gennem åbne spørgsmål i spørgeskemaundersøgelsen, som er beskrevet ovenfor.

	Enkeltinterview	Fokusgruppeinterview
Interview m. deltagere	9	
Interview m. ledere	4	
Interview m. undervisere		1 (tre informanter)

Informanterne er udvalgt sådan, at deltagerne repræsenterer forskellige hold (de forskellige geografiske lokationer for afholdelse) og lederne i forskellige kommuner, som har sendt medarbejdere til uddannelsesforløbet. Udvælgelsen er sket tilfældigt, men der har vist sig, at halvdelen af respondenterne hører til de uddannelsessteder, hvor der i den kvantitative undersøgelse generelt er konstateret lavest tilfredshed med videreuddannelsen. I forbindelse med interview med underviserne er der derfor en fare for, at de udtalelser, deltagerne kommer med, ikke repræsenterer det samlede underviserfelt. Dette er navnlig problematisk, hvad angår de tre undervisere, der indgår i fokusinterviewene.

Interviewene blev gennemført ca. tre måneder efter, at deltagerne havde afsluttet videreuddannelsesforløbet. Fokusgruppeinterviewet blev gennemført med tre undervisere fra forskellige uddannelsesinstitutioner umiddelbart efter, at sidste undervisningshold i andet forløb havde sidste undervisningsgang.

Interviewguidene er formuleret på baggrund af evalueringens formål og har været forelagt Sundhedsstyrelsen til godkendelse.

Tabel 3-3   *Analyse af data*

Datamaterialet er blevet analyseret gennem følgende trin:

Første trin består i, at interviewnoter samles og gennemlæses på tværs med henblik på at identificere umiddelbare meningsenheder.

I andet trin kodes materialet på baggrund af en umiddelbar forståelse af data (en umiddelbart tematisk framework).

Tredje trin består i at udvikle mere overordnede kategorier (meningsenheder) på baggrund af kodningen. Efterfølgende beskrives sammenhænge og mønstre mellem analysens kategorier, og til sidst samles kategorier i forklaringer og beskrivelser af, hvordan informanterne oplever implementeringen af indsatsen, herunder nødvendigheden af at ændre praksis, selve læringsforløbet og den efterfølgende implementering af det m.m.

Analysen af data har afdækket, at der er store forskelle på, hvor tilfredse deltagerne er med videreuddannelsen, og at dette knytter sig til det uddannelsessted, som har gennemført videreuddannelsen.

Disse forskelle var ikke forventet, hvorfor analysedesignet i udgangspunktet ikke har haft fokus på at koble kvantitative og kvalitative data. Set i lyset af den store forskel på tilfredshed, kunne dette have været frugtbart. For at tage højde for disse forskelle, vil afrapporteringen i udgangspunktet tage afsæt i de uddannelsesspecifikke tal for derefter at beskrive de generelle tal, som er baseret på gennemsnit.

4 Resultater

I dette afsnit præsenteres resultaterne fra evalueringen i tre hovedafsnit:

- > Første afsnit har fokus på at beskrive ledere og deltageres behov og motivation for og forventninger til at deltage i videreuddannelsesforløbet.
- > Andet afsnit har fokus på at afdække undervisernes, ledernes og deltagernes vurdering af indhold i og tilrettelæggelse af videreuddannelsesforløbet.
- > Tredje og sidste afsnit beskriver deltagernes udbytte og brug af videreuddannelsesforløbet.

Vi lægger i fremstillingen af resultaterne vægt på både at beskrive de faktorer, som uddannelsesleverandøren har været ansvarlig for, og de faktorer, som ledere og deltagere selv har været ansvarlige for.

4.1 Motivation og forventninger til videreuddannelsesforløbet

4.1.1 Motivation for deltagelse i videreuddannelsesforløbet

Forskning såvel som erfaringer inden for efteruddannelse viser, at motivation for at lære ikke overraskende er en helt central fremmede faktor for, at man lærer noget på et videreuddannelsesforløbet.¹² Samtidig peger forskning på, at frivillighed og motivation ofte hænger sammen, således at man ofte er mest motiveret for at lære noget på et videreuddannelsesforløb, som man selv har valgt og ønsket at komme på.

Vores evaluering peger på let modstridende opfattelser af, hvor motiverede deltagerne på videreuddannelsesforløbet har været for at deltage. Ifølge vores interview med underviserne har holdene på videreuddannelsesforløbet adskilt sig fra øvrige diplomuddannelser, fordi det var en meget spredt målgruppe. For mange af delta-

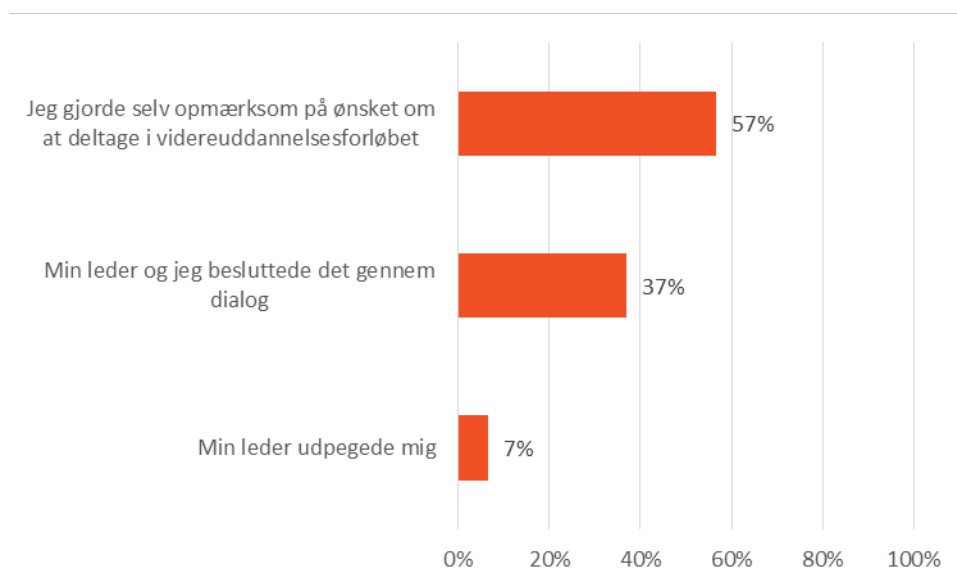
---

¹² Wahlgren B. Transfer mellem uddannelse og arbejde; 2009.

gerne gjaldt det, at det var lang tid siden, de havde siddet på skolebænken, hvilket, som vi kommer tilbage til, bl.a. vanskeliggjorde deres skriftlige bidrag. Endvidere var det underviserens indtryk, at flere var blevet "sendt afsted" på uddannelsen og derfor ikke selv havde valgt at deltage.

Dette indtryk fra underviserne stemmer dog ikke overens med deltagerens egen opfattelse af deres motivation for deltagelse. I forbindelse med besvarelse af evalueringens baselinespørgeskema svarerede langt størstedelen af deltagerne (57 %), at deres deltagelse skyldtes et ønske fra dem selv. 37 % besluttede det i dialog med deres ledere, mens syv procent blev udpeget af deres leder til at deltage, jf. Figur 4-1.

Figur 4-1 Beslutning om deltagelse i videreuddannelsesforløbet

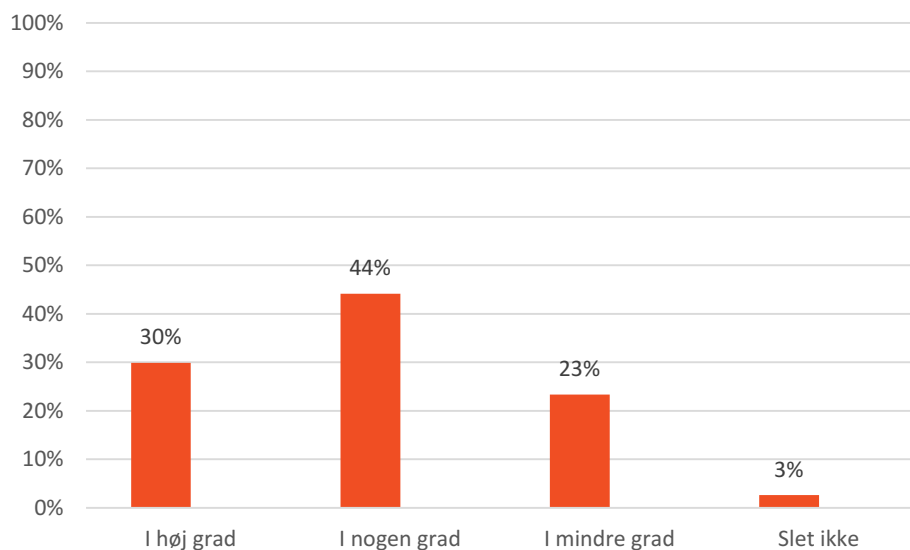
Note: Baselineundersøgelse, n=76. Spørgsmål: Hvordan blev det besluttet, at du skulle deltage i videreuddannelsesforløbet?

Det, at næsten alle angiver, at de enten selv gjorde opmærksom på ønsket om at deltage i videreuddannelsesforløbet, eller at det blev besluttet i dialog med deres ledere, er umiddelbart et godt udgangspunkt for efterfølgende transfer, da det vidner om et engagement hos deltagerne. Det, at en stor del også beslutter det i dialog med deres ledere, viser, at lederne også i en vis grad er involveret i beslutningen og således må forventes at lægge et vist engagement i deltagelsen.

4.1.2 Oplevet behov for efteruddannelse

På samme vis oplevede deltagerne forud for videreuddannelsesforløbet et markant behov for efteruddannelse i forhold til opsporing af sårbare ældre. 30 % og 44 % angav ved baselineundersøgelsen, at de i henholdsvis høj og nogen grad vurderer, at de har behov for uddannelsesforløbet for at kunne varetage deres arbejdsopgaver på fagligt tilfredsstillende vis, jf. Figur 4-2.

Figur 4-2 Oplevet behov for videreuddannelsesforløbet

Note: Baselineundersøgelse, n=77. Spørgsmål: I hvilken grad vurderer du, at du har behov for uddannelsesforløbet for at kunne varetage dine arbejdsopgaver på fagligt tilfredsstillende vis?

"Jeg så meget frem til det. Jeg så meget frem til at få noget teori på det, vi går og gør. Få vendt disse dilemmaer mellem de ressourcestærke og de ressourcevage og få et fokus på de forebyggende hjemmebesøg." (Deltager, interview)

4.1.3 Forventninger til videreuddannelsesforløbet

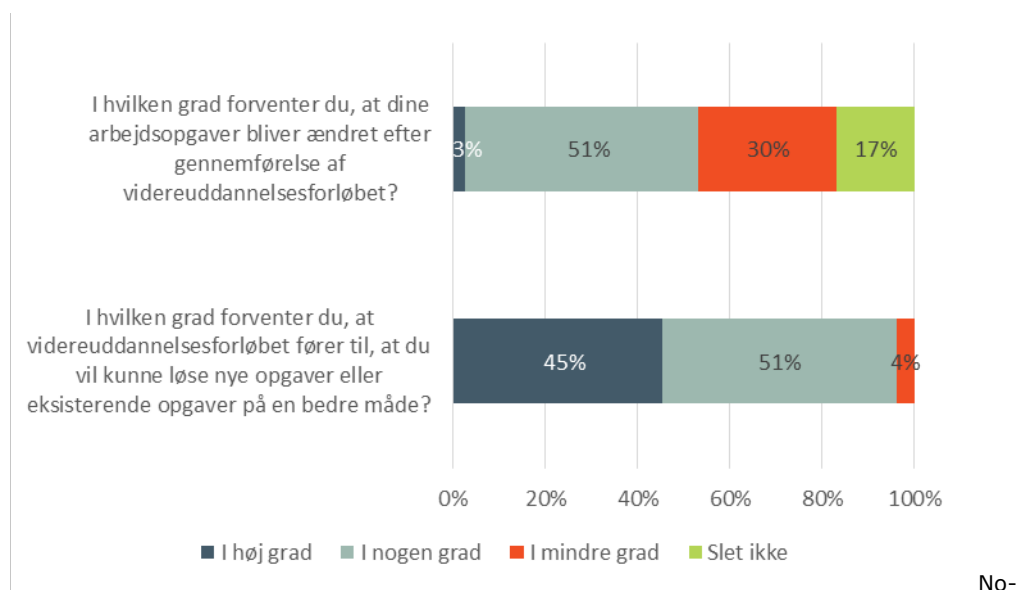
Både ledere og deltagere havde på forhånd store forventninger til videreuddannelsesforløbet. Begge parter forventede, at deltagerne ville opnå en større indsigt i den nye lovgivning, herunder retningslinjerne, og især få inspiration og viden i forhold til at definere og adressere den nye målgruppe – "de sårbare borgere".

Ledernes forventninger til indholdet af uddannelsen var hovedsageligt rettet mod nøgleordene i de nye retningslinjer. Der bliver nævnt følgende: Den nye målgruppe/de udvidede målgrupper, opsporing, ensomhedsproblematikker, dem, der mister ægtefæller, overgangen fra arbejdsliv til seniorliv og fælles arrangementer. Lederne ønskede, at de igennem medarbejdernes deltagelse ville opnå større viden, nye redskaber, bedre systematik og nye synsvinkler.

"Vi talte om, at vi i forhold til lovgivningen skulle blive klogere på målgruppen. Jeg vil ikke sige, at vi famler i blinde. Men jeg vil heller ikke sige, at vi fanger dem." (Deltager, interview)

I spørgeskemaundersøgelsen blev deltagerne spurgt om deres forventninger til ændringer i deres arbejdsopgaver. Lidt over halvdelen af deltagerne (54 %) forventede i høj eller nogen grad, at deres arbejdsopgaver ville blive ændret efter gennemførelse af videreuddannelsesforløbet, jf. Figur 4-3. 30 % troede dog kun, at dette ville være tilfældet i mindre grad, mens 17 % slet ikke troede, at deres arbejdsopgaver ville blive ændret.

Figur 4-3 Forventninger til ændringer

te: Baselineundersøgelse, n=77.

Grunden til, at en del ikke forventede, at deres arbejdsopgaver ville blive ændret som følge af uddannelsen, skyldes, at arbejdsopgaverne er fastlagt af loven. Dette betyder ifølge en deltager, at der ikke er levnet meget plads til egne initiativer. Andre påpeger, at efter den nye lov og nye kvalitetsstandarder vil deres arbejde naturligt ændre sig, omend ikke på grund af videreuddannelsesforløbet.

Størstedelen (96 %) angav, at de forventede, at videreuddannelsesforløbet førte til, at de kan løse nye opgaver eller eksisterende opgaver på en bedre måde, jf. Figur 4-3. Mange nævnte også i den åbne svarkategori til spørgsmålet om, hvorfor de troede, at deres arbejdsopgaver ikke ville blive ændret, at de forventede, at de i stedet vil blive bedre til at løse deres arbejdsopgaver.

"Jeg forventer, jeg bliver bedre til at varetage de opgaver, jeg allerede løser nu." (Deltager, spørgeskemaundersøgelse)

"Min forventning til uddannelsen er at få en bredere forståelse, et større indblik og at blive langt bedre rustet til mit nuværende arbejde." (Deltager, spørgeskemaundersøgelse)

"Jeg forventer, at min indsats vil blive bredere funderet." (Deltager, spørgeskemaundersøgelse)

"Jeg kommer forhåbentlig til at reflektere over min arbejdsindsats med nye vinkler." (Deltager, spørgeskemaundersøgelse)

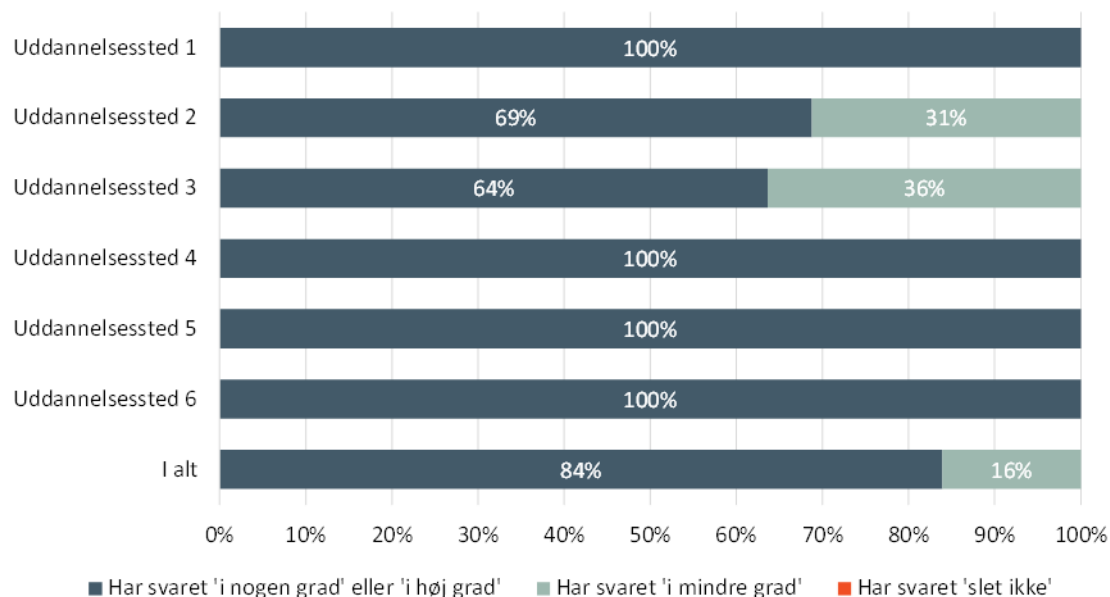
"Mine arbejdsopgaver vil være det samme, men jeg bliver mere kompetent til at løse dem." (Deltager, spørgeskemaundersøgelse)

4.1.4 Deltagernes oplevelse af videreuddannelsesforløbets relevans

Som illustreret nedenfor var deltagerne i videreuddannelsesforløbet ved evalueringens slutmåling enige om, at videreuddannelsesforløbet havde været relevant, omend uddannelsessted 2 og 3 var lidt mere kritiske end deltagerne ved de andre steder.

Figur 4-4 Videreuddannelsesforløbets relevans

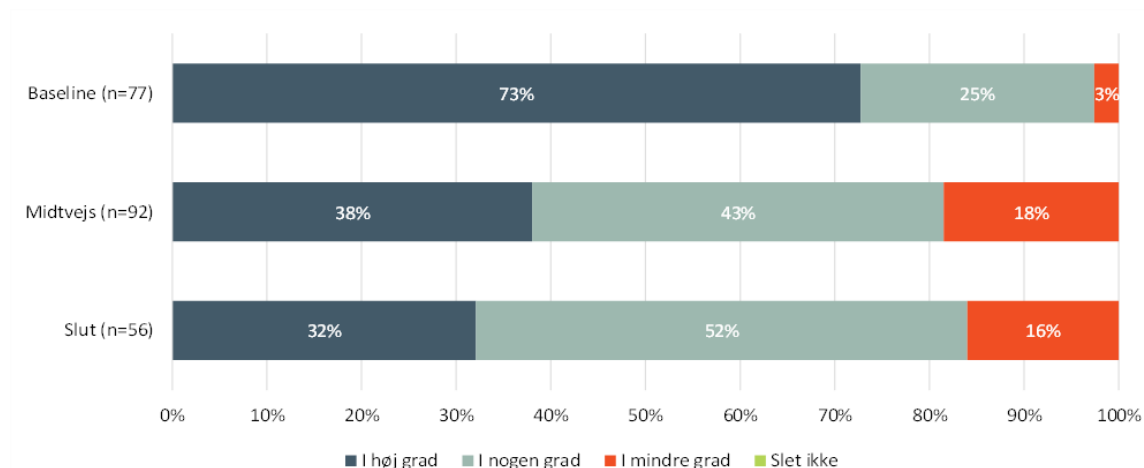

Note: n=56, slut. Spørgsmål: I hvilken grad vurderer du, at det samlede videreuddannelsesforløb var relevant for dit daglige arbejde?

Fokus i evalueringen er, som tidligere beskrevet, på deltagerne oplevede gevinster og effekter af videreuddannelsesforløbet. Det har ikke været på at afdække, i hvilken grad de enkelte uddannelsessteder har formået at implementere forløbet korrekt. Det betyder, at vi ikke har data, som kan forklare forskellen i deltagerne oplevelse af forløbets relevans.

Ser vi samlet på deltagerne besvarelser, fremgår det af Figur 4-5, at 73 % af deltagerne forud for undervisningen vurderede, at videreuddannelsesforløbet i høj grad var relevant og 25 %, at det i nogen grad var relevant for deres praksis. 3 % vurderede, at det slet ikke var relevant.

Figur 4-5 Videreuddannelsesforløbets relevans

Spørgsmål: Baseline: I hvilken grad vurderer du, at det samlede videreuddannelsesforløb er relevant for dit daglige arbejde? Midtvejs og slut: I hvilken grad vurderer du, at det samlede videreuddannelsesforløb var relevant for dit daglige arbejde?

Betingelserne for et succesfuldt efteruddannelsesforløb syntes dermed forud for videreuddannelsesforløbet at være tilstede i form af motivation for og forventninger til videreuddannelsesforløbet, et oplevet behov for og tro på relevans af forløbet.

Evalueringen peger på, at disse forventninger nok er blevet indfriet, men måske ikke fuldt ud. Da deltagerne igen ved afslutning af videreuddannelsesforløbet og ca. fire måneder efter afslutningen blev bedt om at vurdere, hvorvidt videreuddannelsesforløbet rent faktisk viste sig at være relevant, så billedet lidt anderledes ud.

Væsentlig færre vurderede nu, at kurset i høj grad var relevant (32 % mod 73 % i baselinemålingen), og en langt større gruppe vurderede nu, at det i nogen grad var relevant (52 % mod 25 % i baselinemålingen). Gruppen af deltagere, som slet mente, at forløbet var relevant, var også steget fra 3 % til 16 %, se Figur 4-5 ovenfor.

Nogle af de kritiske deltagere angav i spørgeskemaets åbne spørgsmål, at indholdet i videreuddannelsesforløbet var for kendt.

"Det var kendt stof, ikke så meget nyt eller ahaoplevelser." (Deltager, spørgeskemaundersøgelse)

"Emnerne var kendte i forvejen. Det var begrænset, hvor meget nyt der kom ind. Jeg savnede emner, der kunne overføres til praksis." (Deltager, spørgeskemaundersøgelse)

Andre giver udtryk for, at den litteratur, der blev anvendt, ikke var up-to-date eller var mindre relevant.

"Der var mangel på nyere litteratur." (Deltager, spørgeskemaundersøgelse)

"Ikke relevant litteratur." (Deltager, spørgeskemaundersøgelse)

Desuden blev det påpeget, at der var en forventning om, at de gennem videreuddannelsesforløbet ville få redskaber til kontakten til og opsporing af sårbare ældre, hvilket de ikke oplevede var tilfældet.

"Vi skal ud og opspore særlige sårbare grupper og kommer med en forventning om læring og redskaber til det. Det har vi ikke fået viden om." (Deltager, spørgeskemaundersøgelse)

"Målet om at opspore målgruppen 65-79-årige er overhovedet ikke indfriet. Jeg savner redskaber." (Deltager, spørgeskemaundersøgelse)

"Jeg er ikke blevet klogere på at opspore skrøbelige 65-79-årige." (Deltager, spørgeskemaundersøgelse)

Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at disse citater er taget fra åbne svarkategorier blandt de deltagere, som var mindre tilfredse med kurset. De er derfor ikke repræsentative for alle deltagere, men blot et udtryk for nogle af de forhold, de mindre tilfredse deltagere pegede på. Sammenlagt peger denne del af evalueringen på, at deltagerne vurderer, at videreuddannelsesforløbet er relevant for deres daglige arbejde.

4.2 Tilrettelæggelse af og indhold i efteruddannelsen

Selvom motivation, oplevet behov og relevans er væsentlige forudsætninger for vellykket transfer af efteruddannelsesindsatser, så er tilrettelæggelsen af og indholdet i efteruddannelsesindsatsen også helt centrale forudsætninger. Hvis ikke den ny viden formidles på en pædagogisk effektiv måde, og hvis ikke den udfylder et reelt vidensbehov hos deltagerne, så vil udbyttet i bedste fald være begrænset.

I dette afsnit har vi fokus på at evaluere selve videreuddannelsesindsatsen. Det gør vi ud fra to overordnede perspektiver. Først fokuserer vi på planlægningen og opstarten af videreuddannelsesforløbet. Efterfølgende beskriver vi deltageres vurdering af følgende forhold:

- > Undervisernes kompetencer
- > Indholdet i undervisningen
- > Den anvendte didaktik (brug af praksisnære eksempler og inddragelse af deltagere)
- > Forløbets skriftlige opgave

4.2.1 Organisering af planlægning og opstart af videreuddannelsesforløbet

Udbuddet har været forankret ved alle landets professionshøjskoler med University College VIA som projektleder og University College Lillebælt som koordinator. Koordinatorer fra alle udbudssteder har været samlet til fælles udvikling af undervisningsforløbet på baggrund af den godkendte studieordning. De har efterfølgende inddraget undervisere på hvert enkelt udbudssted. Enkelte steder er koordinator også underviser, men det organiseres forskelligt på de forskellige professionshøjskoler.

Med henblik på at samarbejde på tværs har der været møder mellem chefkonsulenterne og centrale personer fra ledelseslagene. Der har dog ikke været møder underviserne imellem.

"Det var for dyrt at mødes, hvis vi skulle mødes på tværs, så tingene blev planlagt uden om os, der skulle undervise." (Underviser, interview)

Desuden oplever underviserne, at de ikke har haft indflydelse på litteraturen, da den lå som en forudbestemt pakke. Dette har givet visse udfordringer.

"Jeg synes ikke, der har været det store ejerskab, og der har været en manglende tværgående koordinering. Jo større ejerskab, jo mere engagement vil man jo også lægge i det." (Underviser, interview)

"Jeg synes, man skulle have et fysisk møde, og der tænker jeg også, at hele processen omkring litteraturen, der skal vi også langt tidligere på banen, os der skal undervise. Altså vi har jo ingen indflydelse haft på litteraturen. Mange af os er jo forskere og (...) altså alle bliver jo mere engagerede når... Det siger jo næsten sig selv. Altså al ledelsesteori taler jo om, at kun vertikal koordinering ... altså top-down-styring ... altså det gør jo noget ved den udøvende del... også det at kende de andre undervisere..." (Underviser, interview)

En anden underviser fremhæver, at det har været tidspresset, fordi der var ikke lang forberedelsestid. Der kom en mail ud om, at de kunne melde sig som underviser, og herefter skulle det gå relativt stærkt.

Hele processen omkring undervisningen, herunder fastlæggelse af litteratur, er hovedsageligt sket over undervisernes hoveder, hvilket naturligt har betydet mindre ejerskab, forvirring og til dels frustration over forløbet.

Dette billede genfandt vi også i vores interview med deltagerne i videreuddannelsen:

"Hele planen var ikke sådan på plads, og dagene var ikke på plads. Det var lidt forvirrende. Studieplanerne var ikke på plads, og det, vi skulle læse, kom der information om en til to dage før, og så skulle man samtidig passe sit arbejde. Og det var svært at finde materialet på portalen, og der var undervisere flere forskellige steder fra. Der var en, som var mest på, men hun havde kun et par dage, og så underviste hun også selv på en anden skole. Der var en, som også var vejleder. Jeg ved

ikke, om hun alene havde bestemt, hvem der skulle undervise. Først var der undervisning fast hver mandag, og så blev det lavet om til alle ugedagene – lidt skiftende. Der var ikke nogen af de undervisere, der var der, som havde erfaring med forebyggende hjemmebesøg, men de havde erfaring med specifikke emner i forhold til ældre eller i forhold til deres øvrige faglige spidskompetencer. Men der manglede en kobling til forebyggende hjemmebesøg. En havde god og stor viden om ensomhed og om dem, der begår selvmord. Koblingen til forebyggende hjemmebesøg skulle vi selv stå for... Forløbet blev lidt rodet – og med god grund.” (Deltager, interview)

”Jeg synes det var rodet. Det virkede uforberedt. Jeg tror også, vi var en tough crowd, og jeg synes ikke, vi kom i dybden – f.eks. med opdateret viden om sorgteori.” (Deltager, interview)

Der foreligger ikke data, der viser, ved hvilke skoler de undervisere, der indgik i fokusgruppeinterviewet, var tilknyttet. Der er derfor fare for en vis skævvridning af kritikken på grund af mulig overrepræsentativitet fra de steder, hvor der ikke var en succesfuld implementering af videreuddannelsesforløbet, og hvor tilfredshedsgraden var lav.

For alle University Colleges har det desuden være en ny erfaring at arbejde sammen med én tværgående tovholder, og det har givet nogle udfordringer. Det er således undervisernes oplevelse, at et samarbejde mellem forskellige University Colleges fremadrettet vil kræve et tættere samarbejde på tværs af både chefkonsulenter, undervisere og organisationer for at skabe de bedste forudsætninger for den fremtidige undervisning.

4.2.2 Dygtige undervisere på videreuddannelsesforløbet

Deltagerne giver i de kvalitative interview gennemgående udtryk for, at underviserne var dygtige og engagerede, og at de inden for hvert deres faglige speciale var velfunderede.

”Det var nogle meget dygtige oplægsholdere, som var super dygtige og engagerede inden for det felt, de kom med viden om. Meget smittende inden for deres felter.” (Deltager, interview)

”Det, at man havde fundet en underviser, som var meget praksisnær, som underviste på tavle og ikke brugte overheads. Hun brugte tavlen og stod og skrev. Hun var enormt dygtig til hele tiden at sige: ”Det er, når I står ude i praksis, at I gør sådan og sådan, og så kobler I teori på.” Hun havde haft lidt med opsøgende arbejde at gøre... .” (Deltager, interview)

Selvom deltagerne syntes, at underviserne var dygtige, giver mange dog også udtryk for, at underviserne ikke er tilstrækkeligt vidende om de forebyggende konsulenters arbejdspraksis. Dette oplever deltagerne som frustrerende. Samtidig betyder det også, at de i løbet af videreuddannelsesforløbet ikke altid kan se formålet med det, de bliver undervist i.

”Oplægsholderne var farvet af deres egne oplevelser og faglige område og var måske ikke så bekendt med forebyggende hjemmebesøg.” (Deltager, interview)

”Jeg synes, at det var gennemgående for alle underviserne, at de ikke havde sat sig ind i, hvad det var for en deltagergruppe. ”Det ser I også i jeres hverdag på plejehjem. Nå, gør I ikke?” Og det fortæller mig, at de ikke havde sat sig ind i, hvad det er, vi arbejder med. Vi sidder en flok garvede piger, og så bliver jeg sådan lidt trist af at høre en hel dag om medicin håndtering. Det var ligesom, at undervisningen var tilrettelagt ud fra noget helt andet.” (Deltager, interview)

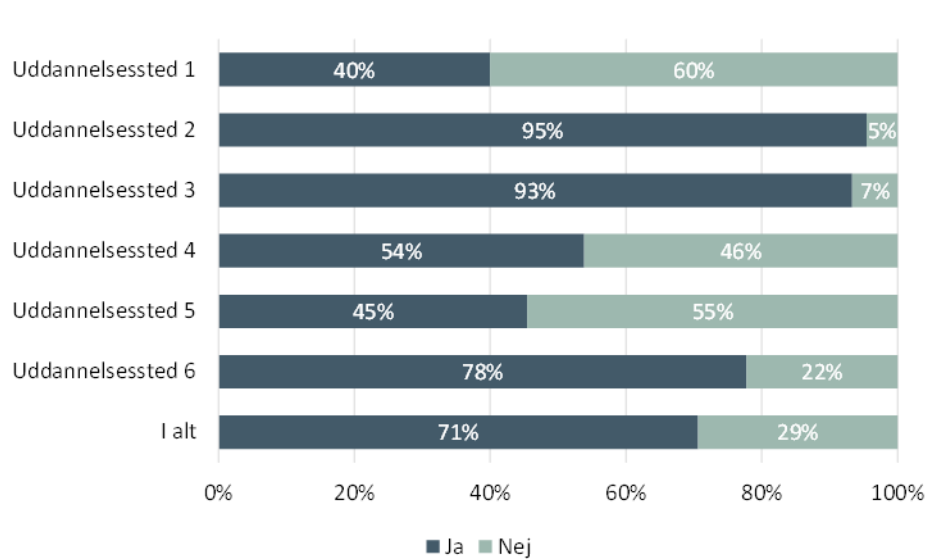
”Undervisningen skal være målrettet de borgere, som de forebyggende hjemmebesøg vedrører (og ikke for eksempel plejehjemsbeboere, som var tilfældet her). Og den undervisning, som bliver præsenteret, skal også være evidensbaseret. Uddannelsen skal være baseret på sidste nye viden inden for de forebyggende hjemmebesøg.” (Leder, interview)

4.2.3 Deltagernes vurdering af undervisningens indhold

Deltagerne blev ved afslutning af videreuddannelsesforløbet spurgt om indholdet af undervisningen på modulet.

I evalueringen af videreuddannelsesforløbets indhold spurgte vi ind til, om deltagerne vurderede, at der manglede relevante emner, se Figur 4-6 nedenfor.

Figur 4-6 Mangel på relevante emner

Note: n=92, midtvejs. Spørgsmål: Var der nogle emner, der ikke var tilstede, eller som kunne have været relevante at få belyst yderligere? Hvis respondenterne svarer ja, bliver de bedt om at uddybe.

Som det fremgår af Figur 4-6, var der en vis variation mellem deltagerne fra de forskellige uddannelsessteder i forhold til, om de oplevede, at der manglede relevante emner i videreuddannelsesforløbet. Navnlig deltagerne ved uddannelsessted 2 og 3 vurderede, at der manglede relevante emner. Deltagerne ved uddannelsessted 6 svarede dog også overvejende ja til, at de mente, at der manglede relevante emner, ligesom op i mod halvdelen af deltagerne ved de andre uddannelsessteder mente dette.

Når vi spurgte ind til, hvilke emner de mente manglede, pegede de på følgende emner:

- > Viden om jura på området
- > Viden om og redskaber til brug for opsporing af sårbare ældre
- > Viden om borgere med anden etnisk baggrund end dansk
- > Viden om sårbare ældre som ny målgruppe

Desuden påpegede flere, at undervisningen med fordel kunne have været knyttet mere op på forebyggende hjemmebesøg. Denne kritik er også blevet oplevet af en underviser, som fremhæver en bestemt undervisningsgang, hvor der er blevet valgt generel litteratur om den motiverende samtale frem for den motiverende samtale specifikt rettet mod ældre.

"For eksempel skulle jeg undervise i den motiverende samtale, og der stod jeg og skulle undervise dem i et stof, som de ikke forstod en bønne af. De sagde: "Der findes faktisk noget litteratur, som tager udgangspunkt specifikt i ældre, og så er der i stedet valgt noget, som er skrevet af en konsulent, altså bare noget generelt noget." Der ville de simpelthen gerne have et svar på, hvorfor det ikke var valgt." (Underviser, interview)

Et af de punkter der fylder mest blandt deltagerne i forhold til indholdet af uddannelsen, er de nye rammer for deres arbejde med at opspore de særligt sårbare ældre.

Underviserne fortalte i de kvalitative interview om, hvordan de oplevede, at deltagerne higede efter mere viden om de mest sårbare ældre, og hvordan de skulle arbejde under de nye retningslinjer.

"F.eks. et tema som opsporing af de mest sårbare. Det er ikke en tematik, som der er noget entydigt svar på. Der er noget med bekymringshenvendelser, og samtidig arbejder de også i et system, som respekterer den enkeltes autonomi, og dermed hvad må de egentlig gøre? Hvad har de lovgivningsmæssigt pligt til at gøre imod det, de har etisk pligt til at gøre? De dilemmaer var de rigtigt gode til at skitsere ud fra deres praksis. Der kunne jeg høre på dem, at de havde håbet, at det nye her ville være Sundhedsstyrelsens udspil om de forebyggende hjemmebesøg, som kunne være med til at give nogle svar på det. Og det var det, der udeblev." (Underviser, interview)

Så godt som samtlige deltagere og ledere peger i de kvalitative interview på, at der i videreuddannelsesforløbet skulle have været langt mere vægt på de "skrøbelige borgere" – herunder opsporing af og dialogen med de sårbare borgere. De efterlyste ny vejledning til, hvordan man kommer nærmere de sårbare borgere – særligt opsporingen, men også at gennemføre samtalerne med borgerne samt metoder til efterfølgende at etablere kontakten og etablere samtaler, fastholde kontakten samt finde frem til eventuelle relevante, yderligere indsatser for målgruppen.

Og så er der nogle deltagere og ledere, som specifikt finder, at helt centrale teoretikere og videnspersoners stof ikke har været repræsenteret på kurset.

"Mit generelle indtryk af forløbet er, at det var et meget bredt forløb, og jeg savnede virkelig at gå i dybden med nogle særlige områder, og hvordan man kunne arbejde med det i praksis." (Deltager, interview)

Derudover er der også temaer, som deltagerne mener kunne være skåret bort eller nedtonet kraftigt. Særligt finder deltagerne, at gennemgangen af den "grundlæggende aldring" var for grundlæggende en viden i forhold til deres kompetenceniveau og deres behov i løsningen af deres kerneopgaver. Viden om medicinbehandling nævnes endvidere som værende overflødig.

4.2.4 Tilfredshed med deltagerinddragelse og brug af praksisnære øvelser og eksempler

Forskning i transfer har peget på, at brug af didaktiske metoder som inddragelse af deltagere i undervisningssituationen og af praksisnære øvelser og eksempler fremmer deltagerens evne til at overføre viden fra undervisning til praksis. Vi spurgte derfor i vores midtvejsskema om deltagerens syn på undervisernes brug af praktiske øvelser og inddragelse i undervisningen.

Det overordnede resultat er, at deltagerne var tilfredse med både brug af øvelser og inddragelse af deltagerne.

Praktiske øvelser og eksempler

Størstedelen af deltagerne (74 %) angiver, at antallet af praktiske øvelser og træning var passende, mens 20 % angiver, at der var for få. Seks procent angiver, der var for mange.

I forhold til antallet af praksisnære eksempler i undervisningen angiver 68 %, at antallet var passende, 30 %, at der var for få, mens de resterende to procent angiver, at der var for mange. Underviserne giver ligeledes udtryk for, at de har formået at gøre undervisningen meget praksisnær.

Hvis man ser på fordelingen af svar fra første og andet forløb, viser det sig, at det stort set kun er deltagerne på første forløb, som har angivet, at der var for få både praktiske øvelser og træning og praksisnære eksempler. Disse forskelle er statistisk signifikante. Dette kunne derfor tyde på, at underviserne i forbindelse med andet forløb i højere grad har inddraget praktiske øvelser, træning og praksisnære eksempler.

Inddragelse af deltagerne i undervisningen

Evalueringen peger også på, at videreuddannelsen i høj grad har inddraget deltagerne. Således angiver 64 %, at de i høj grad oplevede at blive inddraget, og 31 % angiver, de i nogen grad oplevede det. Fire procent angiver, at de oplevede det i mindre grad.

Gennemgående oplever underviserne ligeledes, at deltagerne har været meget engagerede, ambitiøse og haft lyst til at lære noget. De mener, at deltagerne har opnået nogle brugbare metoder. Oplevelsen er, at når deltagerne har arbejdet sammen og erfaringsudvekslet under forløbet, har de været til stor inspiration for hinanden og hinandens fremtidige praksis.

"Der har været meget interaktion i klasserummet, der er mange, der gerne har villet sige noget og udtale sig. (...) På den måde har det været et godt hold, for man kunne mærke, at de brændte for det her. De brændte for deres fag også." (Underviser, interview)

Deltagerne oplever på tværs af interviewene, at der i undervisningen var lagt vægt på og god tid og rum til, at deltagernes egne erfaringer fra praksis blev inddraget i undervisningen. Nogle deltagere fremhæver, at de kunne have tænkt sig, at det havde fået endnu mere plads.

"Der var en god stemning, og alle havde interesse i at bidrage. Der var en god læringsånd, og vi var alle sultne." (Deltager, interview)

"Ja. Der var plads, og vi fik tiden til det. Vi kunne måske godt have tænkt os endnu mere af det. At gå endnu mere i dybden." (Deltager, interview)

Inddragelsen har dog også haft en bagside. Flere af deltagerne giver nemlig i spørgeskemaundersøgelsen udtryk for, at inddragelsen er sket på bekostning af den øvrige undervisning.

"Alle de mange involveringer af os gjorde, at vi ikke i tilstrækkelig grad nåede det teoretiske stof, og det gav anledning til for meget udenomssnak og uformelt lederskab af vores hold." (Respondent, spørgeskemaundersøgelse)

"Der var for meget deltagerinddragelse, før underviserne var færdige med det teoretiske stof." (Respondent, spørgeskemaundersøgelse)

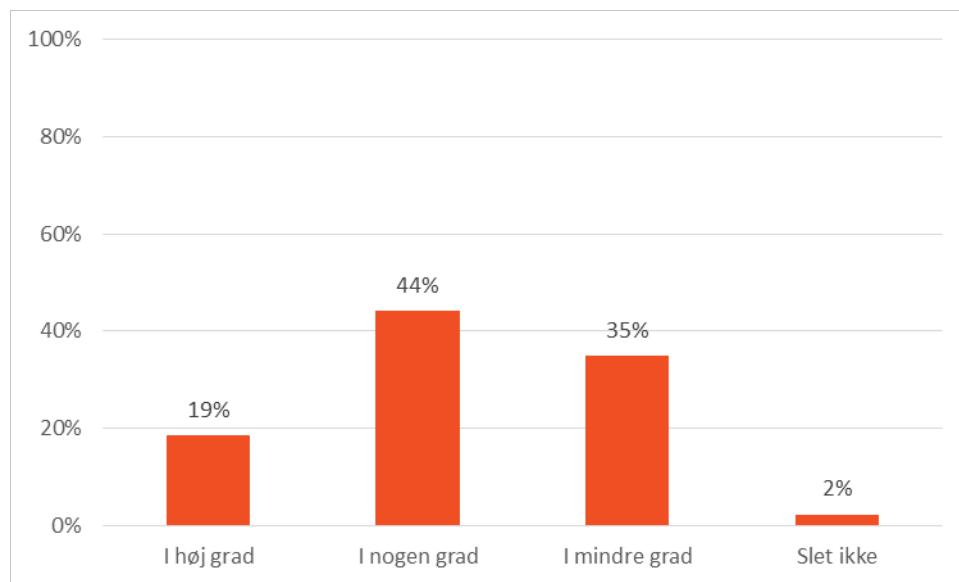
4.3 Fokus på anvendelse i praksis

Samlet set vurderede flertallet ved midtvejsmålingen, at det var klart, hvordan den nye viden skulle anvendes

I midtvejsundersøgelsen blev deltagerne spurgt, i hvilken grad det var klart, hvordan den tillærte viden på videreuddannelsesforløbet skulle anvendes i praksis. Samlet set svarer 19 % af deltagerne, at det var tilfældet i høj grad, 44 % at det var tilfældet i nogen grad, mens henholdsvis 36 % og 2 % angiver, at dette var tilfældet i mindre grad eller slet ikke.

I forbindelse med dette spørgsmål er der statistisk, signifikant forskel mellem besvarelsene fra deltagerne på første og andet forløb. Deltagerne på andet forløb angiver i højere grad end deltagerne fra første forløb, at det var klart, hvordan den tillærte viden skulle anvendes i praksis. En mulig forklaring på dette er, at underviserne er blevet mere opmærksomme på at fokusere på efterfølgende anvendelse af ny viden i takt med, at formen på forløbet har lagt sig mere fast.

Figur 4-7 Anvendelse af viden

Note: Midtvejsundersøgelse, n:86. Spørgsmål: I hvilken grad var det klart, hvordan den tillærte viden på videreuddannelsesforløbet skal anvendes i praksis?

4.3.1 Videreuddannelsesforløbets skriftlige opgave

Lidt overraskende viste det sig, at den skriftlige opgave, deltagerne skulle skrive i løbet af modulet, fyldte rigtigt meget for deltagerne og var et væsentligt tema i deres samlede vurdering af forløbet. I det følgende beskriver vi først kortfattet underviserens vurdering af den skriftlige opgave, og efterfølgende går vi mere i dybden med deltagerens opfattelse af samme.

Underviserne fortalte, at den skriftlige opgave har fyldt meget hos deltagerne, hvilket ifølge dem skyldes, at deltagergruppen har været anderledes end andre sammenlignelige deltagere.

"Normalt så oplever jeg diplomstuderende som meget engagerede, og at de er klar over, hvilken opgave de er gået ind til. De har taget nogle aktive valg om, at det her kommer til at gå ud over fritid, og ja, de har taget et aktivt valg om, at her vil de ind og lære noget. Og her ligger det som et gratis tilbud til kommunerne, og jeg fik det indtryk både i by X og by Y, at nogle var 'sendt af sted'." (Underviser, interview)

I følge deltagerne var erfaringerne med at skrive opgaven delte. En del fortæller, at det har været en positiv oplevelse, mens der er andre, hvor frustrationen omkring opgaven dominerer.

For langt de fleste af dem, som synes, at det har været udfordrende at skrive opgaven, har de – når de ser tilbage på uddannelsesforløbet – dog fået noget ud af at skrive opgaven, og de har også opnået en positiv følelse ved at have klaret udfordringen.

“Det, at vi ikke er så vant til at skrive opgaver, gør, at det jo så fylder en del. Det med, at hvert eneste ord i opgaven er vendt flere gange, det lærer man meget af, og det ville man ikke kunne undvære. Det er hårdt at gå til undervisningen og gå på arbejde samtidig. Der er meget stof at læse, og selvom man kender det, så skal man læse det igen. Og for os, der ikke har skrevet i mange år, er det en stor udfordring. Især at skære ned i opgaven er svært.” (Deltager, interview)

“Jeg synes, det var totalt fedt at skulle skrive opgave, for det havde jeg ikke gjort siden 2002.” (Deltager, interview)

Der var dog også nogle enkelte deltagere, som valgte at lade være med at aflevere, men som alligevel gav udtryk for, at de have fået noget ud af arbejdet med opgaven.

“Jeg var faktisk meget begejstret for det [at skrive en opgave]. Jeg har fået meget ud af det. Jeg havde bare nogle personlige udfordringer. Jeg var begyndt, men jeg måtte simpelthen kapitulere.” (Deltager, interview)

En anden deltager beskriver, at det at skrive en opgave kan udgøre en barriere for selve uddannelsesdeltagelsen, og hun påpeger, at hun ved, at det har betydet, at nogle kolleger har valgt ikke at deltage.

“Det var et dejligt initiativ, det opfylder nogle behov. Jeg synes, det er ærgerligt, at der er kolleger, der ikke får den viden, fordi de fravælger at skulle skrive opgave. Vi er nogle modne piger nogle af os og har en anden arbejdsbaggrund. Vi vil gerne have viden og erfaring, men for nogle af os er det ikke så vigtigt at få papir på. På den anden side så kender vi alle sammen arbejdsmarkedet, og at det er vigtigt at få papir på. Men uddannelsen med opgaven opleves som en stor udfordring for nogle, og det bliver ærgerligt.” (Deltager, interview)

Brug for bedre planlægning af vejledning på opgaven

Et element, som får relativt meget feedback fra deltagerne (såvel i interviewene med deltagerne som i interviewene med deres ledere), er den vejledning, som hver enkelt deltager skulle modtage i forhold til at gennemføre den skriftlige opgave.

Feedbacken drejer sig primært om, at vejledningen for deltagerne ikke var optimalt planlagt. Kritikken fra deltagerne (og fra deres ledere) går på, at de gennemgående fik for sen information om mulighederne for vejledning, og at vejledningen derfor efterfølgende blev placeret uhensigtsmæssigt.

"Jeg oplevede den [opgaven] som ekstremt frustrerende, og der gik lang tid, før vi blev introduceret til den. Godt nok var der en måned til det, men det var svært at finde ud af at sætte en opgave op og forsvare den teoretisk med referencer. Det var en individuel opgave. Vi var til noget fælles vejledning, men der havde vi hvert vores felt, som vi skulle have vejledning på. Så var der selvfølgelig individuelle vejledninger. Vejledningerne lå så fast, men der havde man jo besøg med borgerne. Vi planlægger jo lang tid frem. Selvfølgelig kan man ringe afbud, men det gør vi helst ikke. Ærgerligt med vejledningen. Man kunne allerede fra dag 1 have sagt, vi har de her deltagere, og der vil komme de her dage. Men her kom planlægningen af vejledningen først ud på den sidste eller næstsidste undervisningsgang". (Deltager, interview)

Det tyder således på, at denne målgruppe, som gennemfører uddannelsen sideløbende med, at de udfører deres arbejde, har et behov for en tidlig udmeldt og struktureret planlægning af, hvornår de kan forvente at få vejledning. Men deltagerne fik en oplevelse af, at vejledningen var sent planlagt, og at det var vanskeligt at få det til at fungere med så korte tidsfrister.

4.3.2 Faktorer af betydning for transfer

Den eksisterende viden inden for transferforskningen peger på, at det er centralt, at organisationer, som sender medarbejdere på efteruddannelse, har en transferkultur, som understøtter medarbejderen i at anvende nye kompetencer efter endt efteruddannelse. I vores evaluering har vi haft fokus på at afdække to centrale faktorer, som er til stede i en transferfremmende kultur – opbakning fra ledere og opbakning fra kollegaer.

Evalueringen peger på, at ledere, som har sendt deres medarbejdere til videreuddannelsesforløbet, generelt har haft vanskeligt ved at prioritere at afholde møder med deres medarbejdere om mål for kompetenceudvikling (såkaldt transfersamtale). En udfordring, som næppe er specifik for dette forløb, idet vi erfaringsmæssigt ved, at det er svært for offentlige ledere med mange medarbejdere at følge tæt op på videreuddannelse.

Flere deltagere betoner ganske vist i de kvalitative interview, at deres ledere løbende har spurgt interesseret til deres uddannelse eller opfordret dem til at fortælle om deres udbytte til lederen og til kolleger/team, men andre giver udtryk for en mere passiv opbakning fra ledersiden.

Ledelsen har f.eks. bakket op om medarbejdernes deltagelse ved at give dem tid til at deltage og til at lave den skriftlige opgave. Ifølge en underviser har deltagerne dog ikke givet udtryk for, at der har været den store ledelsesopbakning til deres deltagelse i videreuddannelsesforløbet.

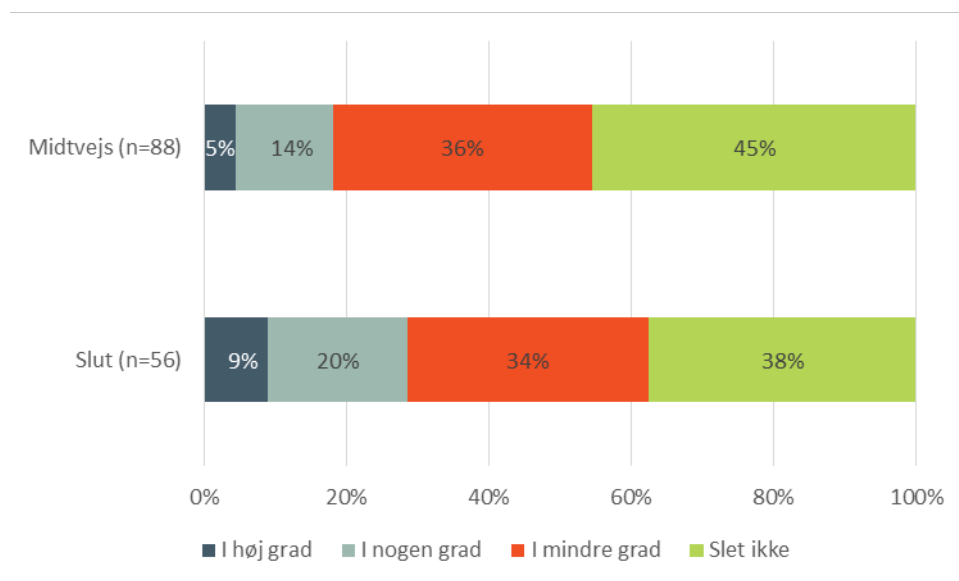
"Der var lagt op til, at deres ledere skulle deltage på tiendedagen, og der, hvor jeg var tovholder, spurgte jeg dem om deres lederes deltagelse. Det var der slet ikke opbakning til. Deltagerne sagde: 'Det gider de ikke, og de er ligeglade, vi skal bare passe vores arbejde.' (Undervisere, interview)

Samtidig havde leverandøren af uddannelsen planlagt at afholde en række kick-off-møder for lederne i deltagende kommuner, men dette blev aflyst pga. manglende tilmeldinger.

I spørgeskemaundersøgelsen er deltagerne blevet spurgt om, hvorvidt de efter videreuddannelsesforløbet har haft samtaler med deres ledere om, hvordan de kan bruge deres nye viden og færdigheder i deres arbejde. Her er billedet, at lederne kun i begrænset omfang har bakket op om deltagelse i forløbet.

Ved sidste dag for videreuddannelsesforløbet angav 19 %, at de i høj eller i nogen grad havde haft samtaler med deres leder om anvendelsen af den nye viden. Langt størstedelen (81 %) angav imidlertid, at de kun i mindre grad eller slet ikke havde snakket med deres ledere om dette, jf. Figur 4-8. Ca. fire måneder efter afslutning af uddannelsen angav en lidt højere andel (29 %), at de i høj eller nogen grad havde haft samtaler med deres ledere om, hvordan de kan bruges deres nye viden og færdigheder i deres arbejde. 71 % angav dog, at de i mindre grad eller slet ikke havde snakket med lederne om dette.

Figur 4-8 Samtaler med leder

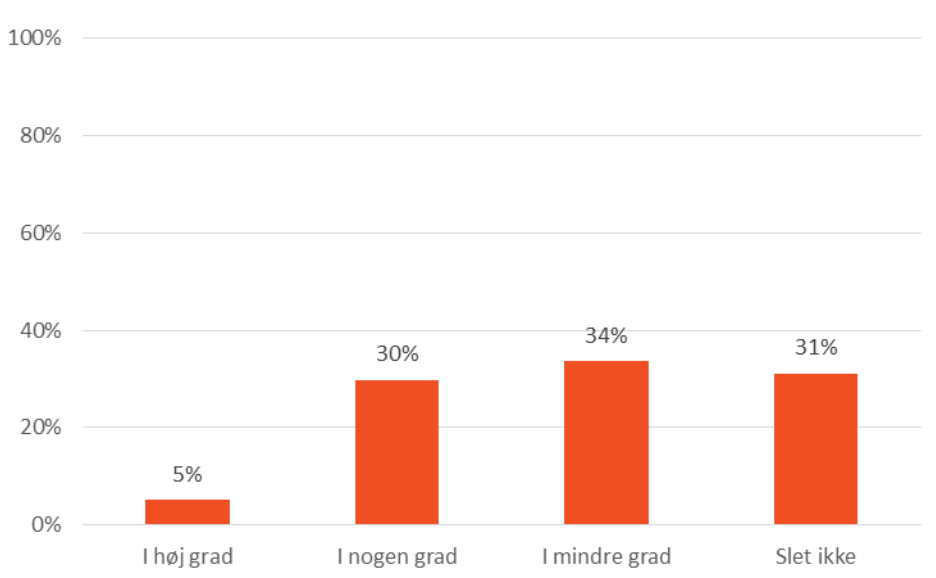
Spørgsmål: Har du efter uddannelsesforløbet haft samtaler med din leder om, hvordan du kan bruge din nye viden og færdigheder i dit arbejde?

Manglende organisatoriske mål for videreuddannelsesforløbet i kommunerne

I forlængelse af dette er der heller ingen blandt lederne eller deltagerne, som i de kvalitative interview har fortalt, at der i forbindelsen med uddannelsesdeltagelsen blev formuleret helt specifikke konkrete mål, der efterfølgende ville blive fulgt op på i organisationen.

Dette resultat understøttes af evalueringens spørgeskemaundersøgelse. Her fremgår det, at 65 % af deltagerne rapporterer, at de kun i mindre grad eller slet ikke har fastlagt mål for deres efteruddannelsesindsats med deres leder, jf. Figur 4-9.

Figur 4-9 Fastlæggelse af mål for videreuddannelsesforløbet

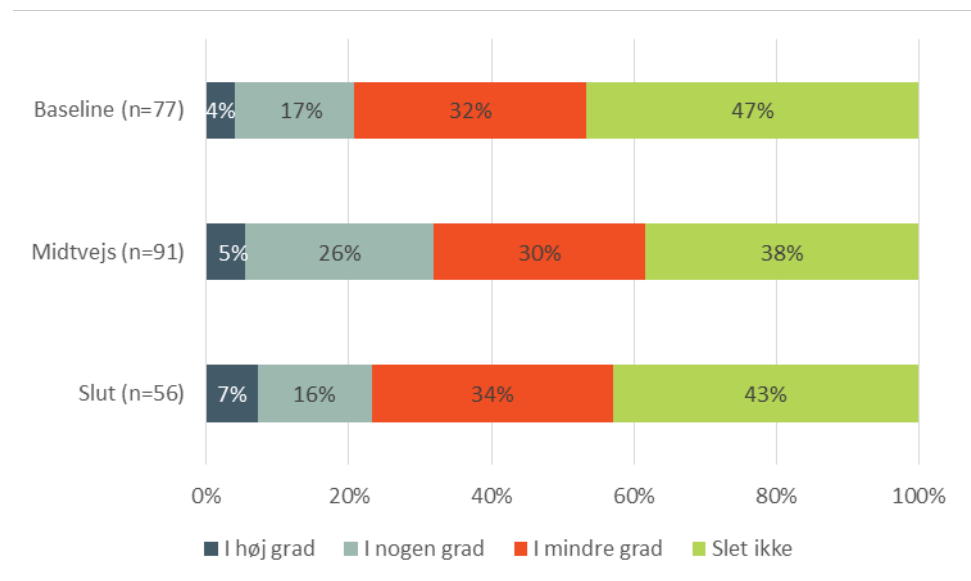

Note: Baselineundersøgelse, n=76. Spørgsmål: I hvilken grad har du fastlagt mål for videreuddannelsesforløbet med din leder?

I forbindelse med både baseline- midtvejs- og slutspørgeskemaet er deltagerne endvidere blevet spurgt om, hvorvidt de har talt med deres ledere om nye arbejdsopgaver i forbindelse med videreuddannelsesforløbet.

Op imod halvdelen af deltagerne har *slet ikke* talt med deres ledere om nye arbejdsopgaver i forbindelse med videreuddannelsesforløbet, jf. Figur 4-10. Kun op til syv procent fortæller, at de i høj grad har haft denne drøftelse.

Figur 4-10 Samtale om nye arbejdsopgaver

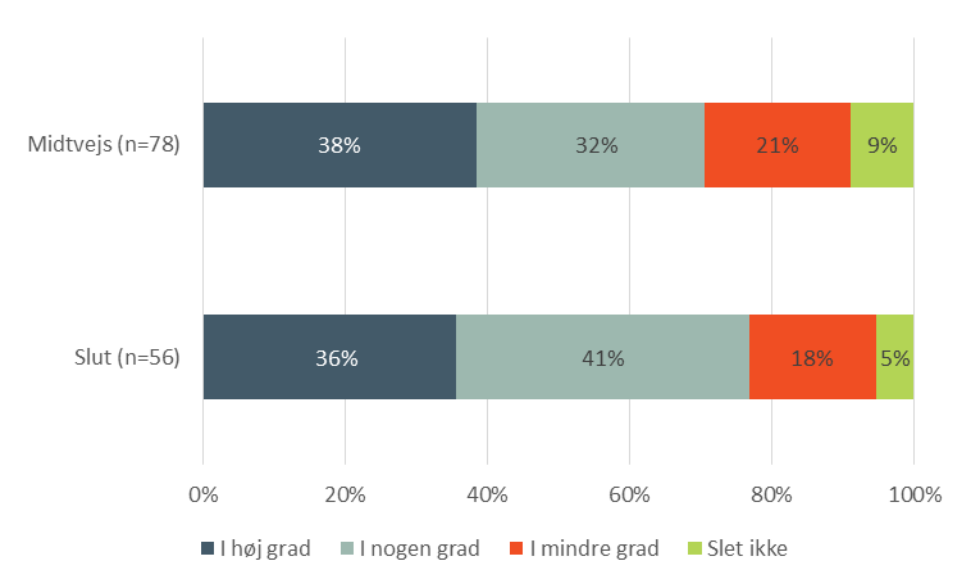
Spørgsmål: I hvilken grad har du og din leder snakket om nye arbejdsopgaver i forbindelse med videreuddannelsesforløbet.

Den svingende opbakning blandt lederne til deres medarbejders læring er dog ikke noget, som gør sig særligt gældende i forhold til dette videreuddannelsesforløb. Det gælder generelt for offentlige ledere med mange medarbejdere, at det er vanskeligt at få tid til at engagere sig meget i og gennemføre samtaler før, under og efter videreuddannelse, som transfertænkningen ellers foreskriver.

Opbakning fra kollegaer

Billedet er dog anderledes, når det gælder opbakning i forbindelse med deltagelse i videreuddannelsesforløbet hos kollegaer. Her angav 70 % af deltagerne ved midtvejsundersøgelsen, at de i høj eller nogen grad oplever, at deres kollegaer bakker dem op i anvendelsen af deres nye viden og færdigheder, mens 30 % angav, at dette kun er tilfældet i mindre grad eller slet ikke, jf. Figur 4-11. Ca. fire måneder efter afslutning af uddannelsen ses nogenlunde samme opbakning. Her angiver 77 %, , at deres kollegaer i høj eller nogen grad bakker dem op i anvendelsen af deres nye viden.

Figur 4-11 Opbakning blandt kollegaer

Note: Midtvejs: n=78, Slut: n=56. Spørgsmål: I hvilken grad bakker dine kollegaer dig op i anvendelsen af din nye viden og færdigheder?

Herudover nævnes det også i de kvalitative interview, at deltagerne var meget glade for at kunne sparre med kollegaer fra andre kommuner.

“Vi fik også meget ud af faglig sparring med de øvrige kolleger i de andre kommuner. Vi har en fordel i, at vi kan sparre med hinanden, og vi har lavet et forum på en Facebook-gruppe, hvor vi vil kunne erfaringsudveksle. Den har vi dog ikke fået brugt – hverdagens praksis har taget over.” (Deltager, interview)

Det forhold, at nogle deltagere oplevede god støtte fra kollegaer i forhold til at anvende ny viden fra kurset, stemmer fint overens med, at deltagere ved visse udbudssteder oplevede god effekt i forhold til generelt at anvende ny viden fra forløbet, som det senere vil fremgå af Figur 4-18.

4.4 Oplevet udbytte af videreuddannelsesforløbet

Det måske mest centrale spørgsmål i enhver evaluering er, hvilken virkning en indsats har haft, eller som det er tilfældet i denne evaluering, hvilket udbytte deltagerne har fået af at deltage i videreuddannelsesforløbet.

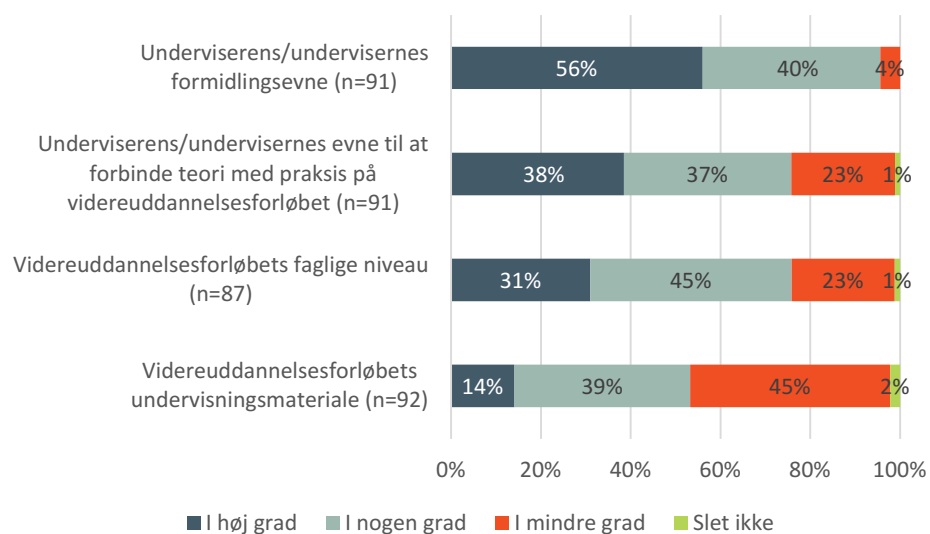
Vi har forskellige resultater, som på hver deres måde bidrager til at svare på dette spørgsmål. I det følgende beskriver vi først, hvor tilfredse deltagerne var med forløbet. Herefter belyser vi, i hvilket omfang deltagerne har oplevet at få styrket deres viden inden for forløbets læringsmål. Til sidst beskriver vi, hvordan deltagerne oplever at kunne anvende den ny erhvervede viden, og om videreuddannelsesforløbet har ført til praksisændringer i deres daglige arbejde.

4.4.1 Tilfredshed med videreuddannelsesforløbet

Ved afslutning af videreuddannelsesforløbet er deltagerne blevet spurgt om tilfredsheden med forløbet. Som det fremgår af Figur 4-12, er størstedelen (96 %) i høj eller nogen grad tilfredse med underviseren/undervisernes formidlingsevne. Omkring tre ud af fire er også i høj eller nogen grad tilfredse med undervisernes evne til at forbinde teori med praksis og det faglige niveau på uddannelsen. En mindre tilfredshed ses dog med videreuddannelsesforløbets undervisningsmateriale, hvor næsten halvdelen (47 %) angiver, at de i mindre grad eller slet ikke er tilfredse.

Figur 4-12 Tilfredshed

Note: Midtvejsundersøgelse. Spørgsmål: I hvilken grad var du tilfreds med: ... ?

Hvis man undersøger, hvorvidt der er forskel mellem besvarelsenerne på første og andet forløb, ses det, at der ved spørgsmålet om underviserens/undervisernes evne til at forbinde teori med praksis er en statistisk signifikant forskel. Her angiver deltagerne fra andet forløb i langt højere grad (94 %) end deltagerne fra første forløb (58 %), at de i høj eller nogen grad er tilfredse. Ved de øvrige spørgsmål er der ikke statistisk signifikante forskelle mellem de to forløb. Igen tyder dette på, at uddannelsen er inde i en positiv udvikling.

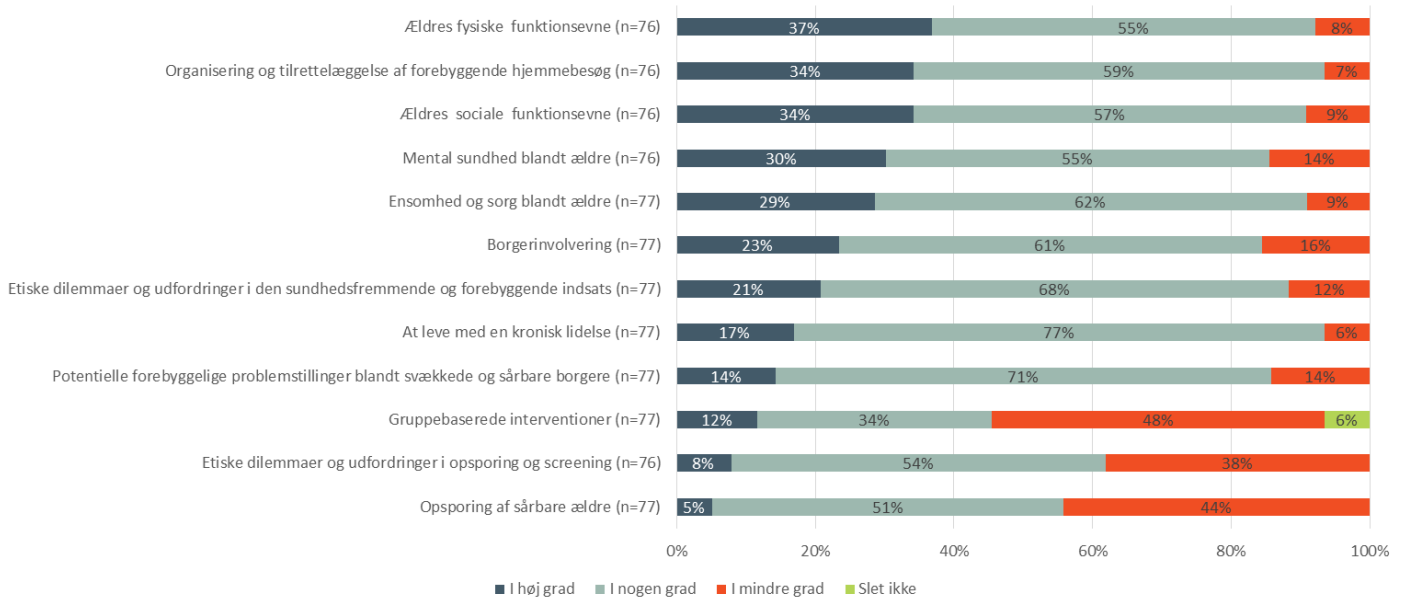
4.4.2 Styrket viden

Det er formålet med forløbet, at deltagerne opnår viden om specifikke emner, teorier og metoder, som beskrevet nedenfor i Figur 4-13. Det er derfor vigtigt at afdekke, om deltagerne har fået styrket deres viden på disse områder.

Ved opstart af videreuddannelsesforløbet blev deltagerne spurgt om, i hvilken grad de vurderede at have viden om nøgleemner på videreuddannelsesforløbet. Deltagerne angav på daværende tidspunkt, at de særligt havde viden om ældres fysiske funktionsevne, organisering og tilrettelæggelse af forebyggende hjemmebesøg samt ældres sociale funktionsevne.

De emner, de havde mindst viden om ved opstart, var opsporing af sårbare ældre, etiske dilemmaer og udfordringer i opsporing og screening samt gruppebaserede interventioner, jf. Figur 4-13.

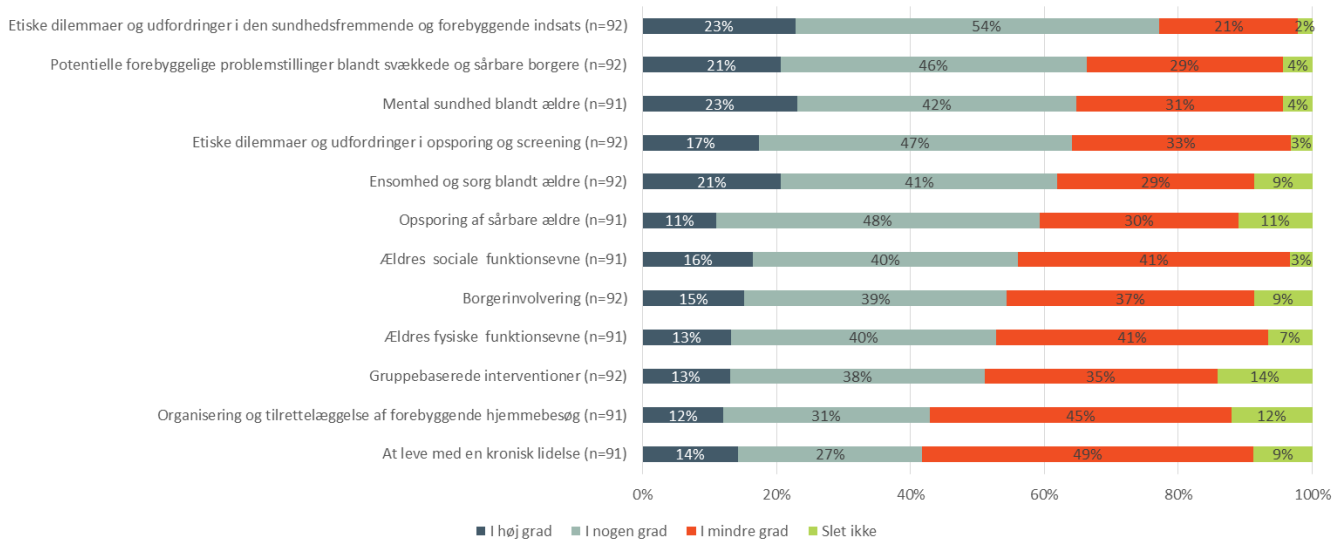
Figur 4-13 Viden om emner

Note: Baselineundersøgelse. Spørgsmål: I hvilken grad vurderer du, at du har tilstrækkelig viden om/indsigt og forståelse for: ... ?

Ved afslutning af videreuddannelsesforløbet blev deltagerne spurgt om, hvorvidt uddannelsen havde styrket deres viden om disse samme emner, jf. Figur 4-14.

Figur 4-14 Styrket viden om emner

Note: Midtvejsundersøgelse. Spørgsmål: I hvilken grad vurderer du, at uddannelsesforløbet har styrket din viden om: ...?

Vores evaluering viser, at det navnlig var inden for emnerne "etiske dilemmaer og udfordringer i den sundhedsfremmende og forebyggende indsats", "potentielle forebyggelse problemstillinger blandt svækkede og sårbare borgere" og "mental sundhed blandt ældre", at deltagerne fik styrket deres viden, jf. Figur 4-14.

Opsporing af sårbare ældre samt etiske dilemmaer og udfordringer i opsporing og screening, som var blandt de emner, deltagerne angav de havde mindst viden om, ligger også forholdsvis højt blandt de emner, der er blevet styrket. Dette skal dog ses i lyset af, at mellem 36 % og 41 % angiver, at de kun i mindre grad eller slet ikke oplever at have fået øget viden.

Viden om gruppebaserede interventioner, som deltagerne angav, de havde lille viden om ved opstart, er blandt de tre emner, hvor deltagernes viden er blevet styrket mindst sammen med organisering og tilrettelæggelse af forebyggende hjemmebesøg og viden om det at leve med en kronisk lidelse.

Samlet set oplever deltagerne derfor at have fået styrket deres viden inden for en række områder, men der er også vigtige områder (herunder opsporing af sårbare ældre og gruppebaserede interventioner), hvor dette ikke er tilfældet.

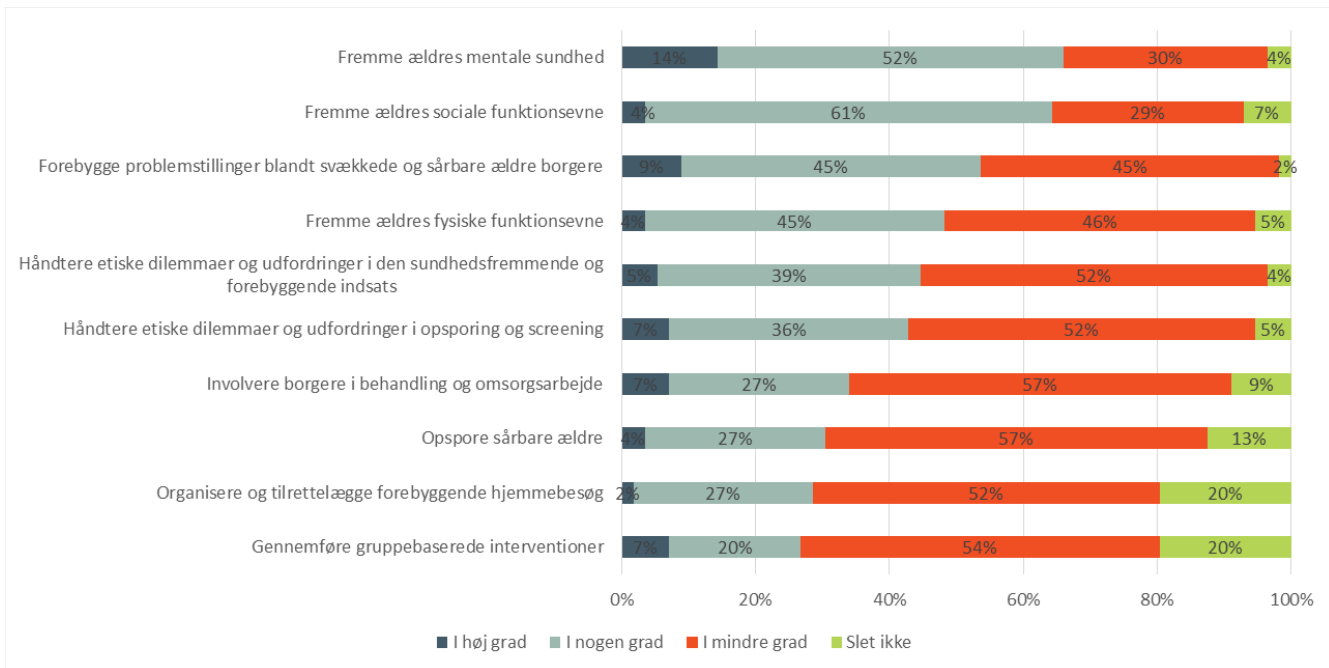
4.5 I hvilken grad er den nye viden anvendelig i det daglige arbejde

En ting er imidlertid at få styrket sin viden på et område. Noget andet er at *kunne anvende* denne viden i sit daglige arbejde.

Deltagerne angiver især, at metoder og begreber til at fremme ældres mentale sundhed og ældres sociale funktionsevne samt til at forebygge problemstillinger blandt svækkede og sårbare ældre borgere kan bruges i det daglige arbejde.

Derimod vurderer deltagerne i langt lavere grad, at videreuddannelsesforløbet har givet dem metoder og begreber til at opspore sårbare ældre, organisere og tilrettelægge forebyggende hjemmebesøg samt gennemføre gruppebaserede interventioner, jf. Figur 4-15.

Figur 4-15 Metoder og begreber

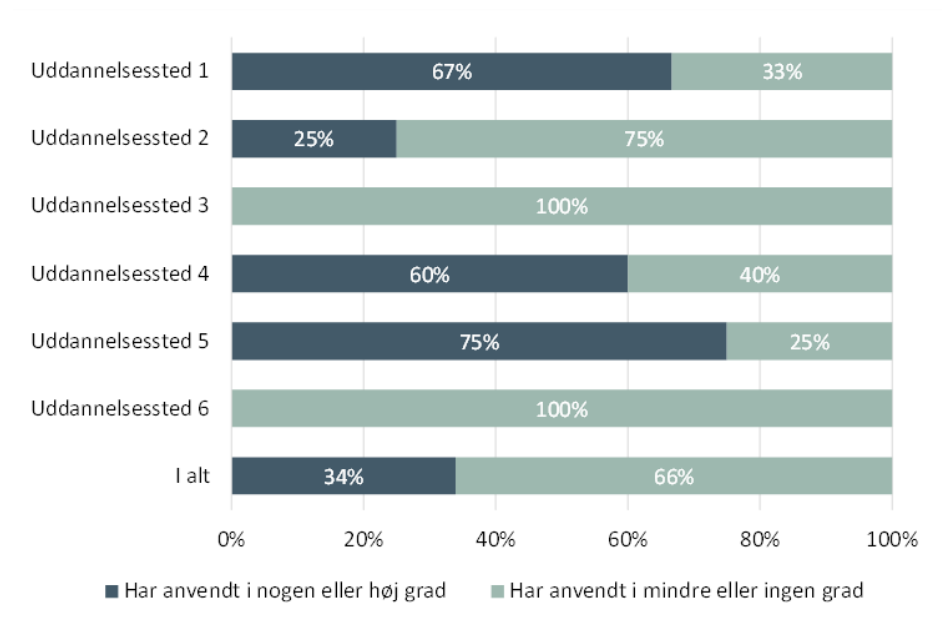

Note: n=56. Spørgsmål: I hvilken grad har uddannelsen givet dig metoder og begreber, som du kan bruge i forbindelse med at: ... ?

Samlet set oplever deltagerne således at have fået relevante nye metoder og begreber inden for nogle områder, men ikke inden for andre. Det vil være relevant at være opmærksom på dette i en fremtidig justering af videreuddannelsesforløbet.

Når vi ser på, hvordan deltagerne har svaret på de enkelte uddannelsessteder, ser vi, at der er en vis forskel i forhold til, i hvilken grad de har fået nye metoder og begreber. Kigger vi på, i hvilken grad deltagerne vurderer at have fået nye metoder og begreber til at involvere borgere i behandling og omsorgsarbejde, er det tydeligt, at deltagerne på uddannelsessted 1, 4 og 5 overvejende mener at have fået nye begreber og metoder. Deltagerne ved uddannelsessted 2, 3 og 6 er mere kritiske.

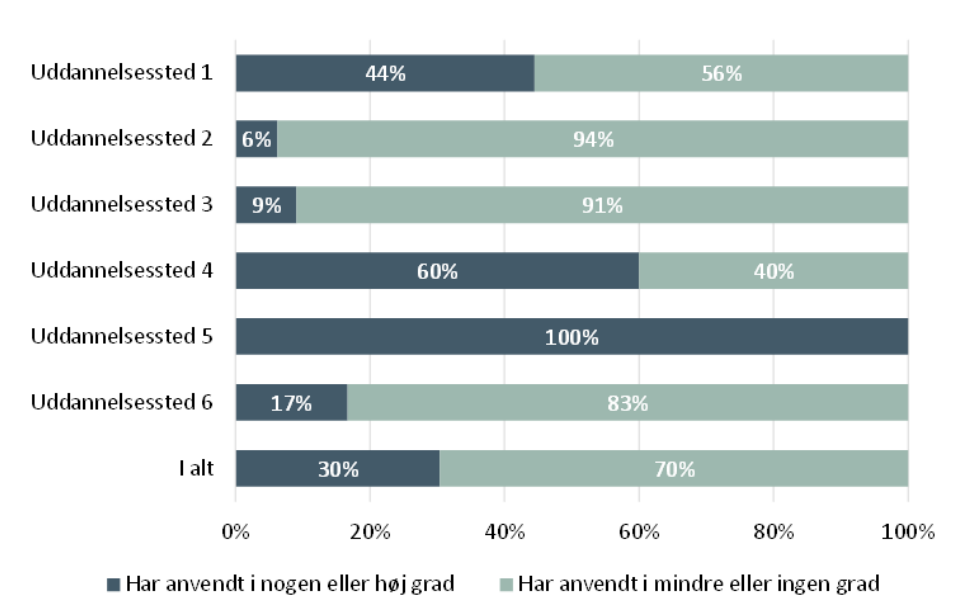
Figur 4-16 Metoder og begreber: Involvere borgere i behandling og omsorgsarbejde

Note: n=56. Spørgsmål: I hvilken grad har uddannelsen givet dig metoder og begreber, som du kan bruge i forbindelse med at: Involvere borgere i behandling og omsorgsarbejde?

Vi får et lignende billede, når vi ser på, i hvilken grad deltagerne ved de forskellige uddannelsessteder vurderer at have fået nye begreber og metoder til at opspore sårbare ældre.

Figur 4-17 Metoder og begreber: Opspore sårbare ældre

Note: n=56. Spørgsmål: I hvilken grad har uddannelsen givet dig metoder og begreber, som du kan bruge i forbindelse med at: Opspore sårbare ældre?

Som det fremgår af Figur 4-17, er det navnlig deltagerne ved uddannelsessted 4 og 5, som vurderer at have fået nye begreber og metoder, ligesom deltagerne ved uddannel-

sessted 1 også er positive. Deltagerne ved de øvrige uddannelsessteder er mere kritiske.

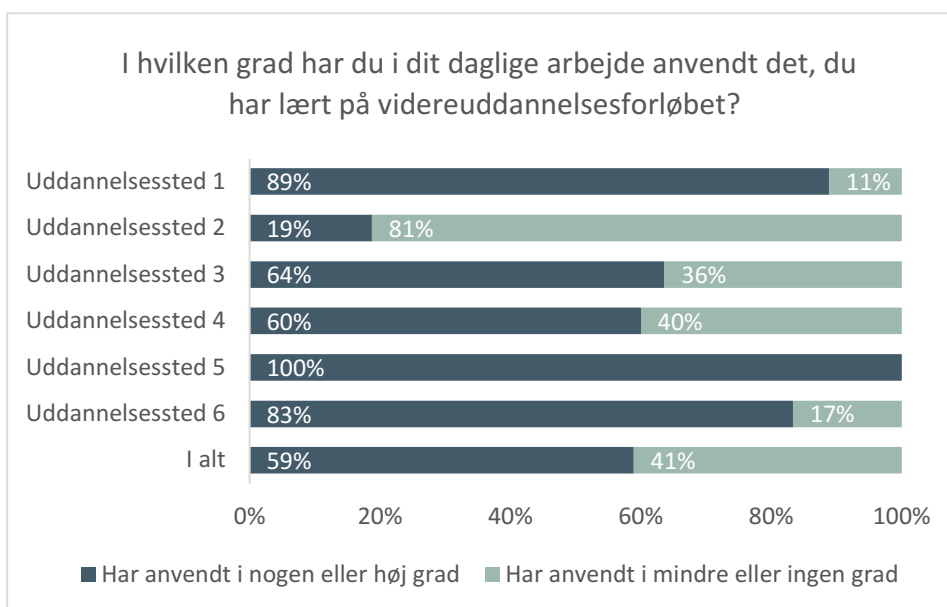
Samlet set peger analysen på, at nogle uddannelsessteder har været bedre til at formidle videreuddannelsesforløbet end andre, omend mønstret ikke altid er helt klart.

4.5.1 Spredning i, hvor meget deltagerne anvender ny viden

Deltagerne er også blevet spurgt, om de rent faktisk *har anvendt* den viden, som de har fået på videreuddannelsesforløbet, jf. Figur 4-18.

Her ser vi, ligesom for rapportens øvrige resultater, spredning i opfattelsen blandt deltagerne ved de forskellige uddannelsessteder.

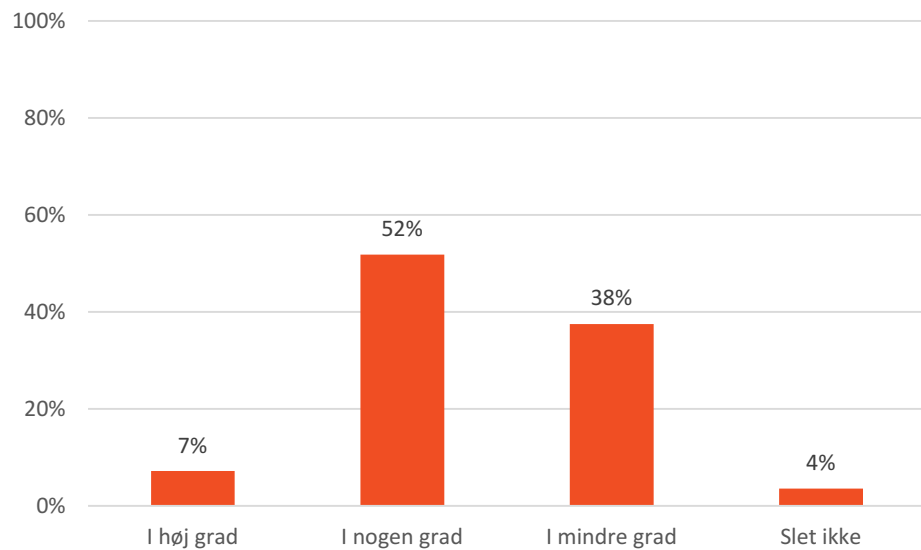
Figur 4-18 Anvendelse af viden i det daglige arbejde

Deltagerne ved uddannelsessted 1, 5 og 6 oplever fortrinsvis i høj eller nogen grad at anvende viden fra videreuddannelsesforløbet i deres daglige arbejde. Et lignende billede, omend knap så udtalt, ser man hos deltagerne ved uddannelsessted 3 og 4, mens deltagerne ved uddannelsessted 2 fortsat ikke oplever effekt. Deltagerne ved uddannelsessted 2 oplever konsistent på tværs af alle spørgsmålene i evalueringen begrænset effekt af forløbet.

Ser vi på data samlet, så angiver 59 %, at de i høj eller nogen grad har anvendt deres viden i det daglige arbejde, mens 41 % har gjort det i mindre grad eller slet ikke, jf. Figur 4-18.

Figur 4-19 Anvendelse af viden

Note: Slutskema, n=56. Spørgsmål: I hvilken grad har du i dit daglige arbejde anvendt det, du har lært på videreuddannelsesforløbet?

I forbindelse med dette spørgsmål er der statistisk, signifikant forskel på dem, der har deltaget i første og andet forløb. Deltagere fra første forløb angiver i lavere grad (44 %) end deltagere fra andet forløb (79 %), at de i høj eller nogen grad anvender det, de har lært, i deres daglige arbejde.

De, der har angivet i mindre grad eller slet ikke, er blevet spurgt om, hvorfor dette ikke er tilfældet. 78 % af disse (svarende til 18 deltagere) angiver, at det skyldes, at der har været for lidt fagligt indhold til, at de kunne bruge det. Flere har uddybet deres besvarelse og nævner i den forbindelse, at det skyldes, at viden fra uddannelsen allerede var kendt grundet deres mangeårige erfaring på området eller deres uddannelse.

De, der angav, at de i høj eller nogen grad anvender det, de har lært på uddannelsen, er blevet spurgt nærmere om hvordan. Her svarer 88 %, at de er blevet bedre til at løse deres opgaver, mens 18 % svarer, at de løser nye opgaver.¹³ Enkelte uddyber deres svar og påpeger, at de er blevet mere bevidste om det, de gør og har belæg for dette.

Det gennemgående indtryk i evalueringens kvalitative undersøgelser er, at modulet ikke har ført til radikale ændringer, men at deltagerne er blevet styrket i deres opmærksomhed på, hvad det er, de skal fokusere på med de nye retningslinjer.

“Opfordringen er, at vi skal tilbyde opfølgende hjemmebesøg til de sårbare grupper, sådan at tingene ikke bliver forværret. Vi har ikke en liste over, hvem der er de sårbare. Der er jo nogle benspænd ift. borgerne, når de kommer ind i vores system – der er de 75 år. De kommer ikke ind ved 65 år. Men man lægger ikke op til at

¹³ Det har været muligt at afgive flere svar. Dette betyder, at tallene ikke summer til 100.

overføre data. Det ville heller ikke give mening at få alle ind, når de bliver 65. Men det, at man ikke kan søge. Det står ikke på postkasserne, at man er sårbar. Det er rigtig svært, vi er rigtig meget afhængige af vores samarbejdspartnere.” (Deltager, interview)

Det opleves dermed som en udfordring at finde de "sårbare" og herefter at udvikle passende tilbud.

”Vi sad to piger i 30’erne, og vi sad og skulle finde ud af, hvad det er, der fanger de mænd i 60’erne ... Det er typisk sådan noget med, at de er glade for at komme ud i naturen. Det er noget med at være på svampejagt med vores naturvejleder eller at gå ud og samle sammen og gå hjem og lave noget mad sammen. Det kan også være sådan et emne som søvn. Der er rigtig mange, som ikke sover så godt.” (Deltager, interview)

Men videreuddannelsesforløbet kan også have effekt ved, at deltagerne bliver bestyrket i, at det, de allerede har sat i værk, er velfungerende eller f.eks. også anvendes af andre kommuner med succes:

”Det er ikke sådan, at hverdagen har ændret sig så meget. Men den guide, der er kommet for tre uger siden – ”Opsporing af særlige grupper” – den har vi snakket om ved vores teammøde, og vi er blevet bekræftet i, at det, vi går og gør, det gør vi godt.” (Deltager, interview)

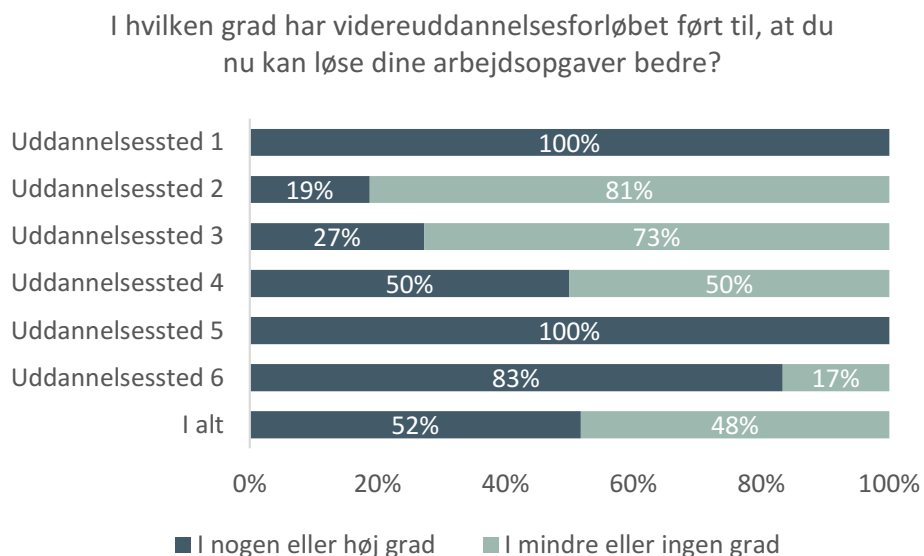
4.5.2 Begrænset ændring af praksis, men omkring halvdelen løser nu opgaven på en ny måde

Der er væsentlige forskelle mellem deltagerne ved de forskellige uddannelsessteder i forhold til, hvor meget videreuddannelsesforløbet har ført til ændringer af praksis.

Hvis vi slår svarmulighederne "i høj grad" og "i nogen grad" sammen samt slår "i mindre grad" og "slet ikke" sammen, viser det sig, at 100 % af deltagerne ved uddannelsessted 1 og 5 vurderer, at de i høj eller nogen grad kan løse deres opgaver bedre efter forløbet. Det samme gør sig gældende for størstedelen af deltagerne ved uddannelsessted 6. Deltagerne på de øvrige tre uddannelsessteder er mere skeptiske over for udbyttet af forløbet, idet mellem 19 % og 50 % mener, at de nu kan løse deres opgaver bedre end før, se Figur 4-20.

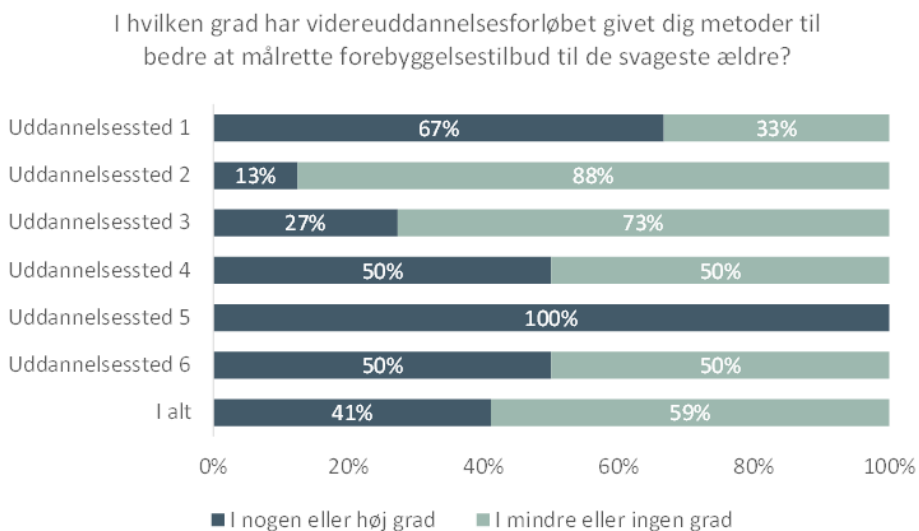

Figur 4-20 *Bedre løsning af opgaver*

Et meget lignende billede får vi, når vi gør det samme med spørgsmålet om, hvorvidt videreuddannelsesforløbet har sat deltagerne bedre i stand til at målrette forebyggelsestilbud til de svageste ældre, se Figur 4-21.

Figur 4-21 *Målrette forebyggelsestilbud til de svageste ældre*

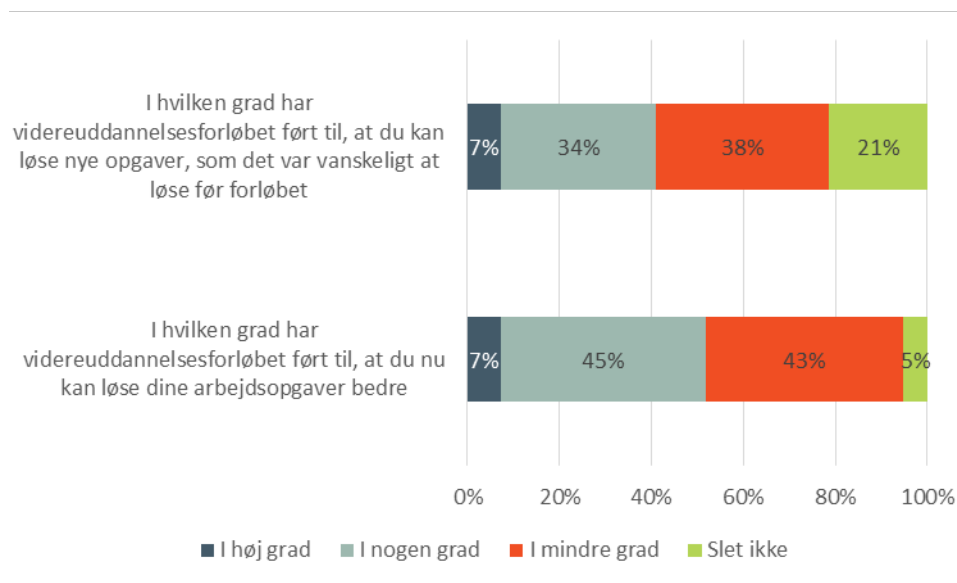

Overordnet kan man sige, at resultaterne falder i tre grupper: Deltagerne ved to uddannelsessteder har oplevet stor effekt (uddannelsessted 1 og 5). Deltagerne i den anden gruppe er delt mellem at opleve stor eller begrænset effekt (uddannelsessted 4 og 6), og til sidst er der en gruppe, som oplever meget begrænset effekt (uddannelsessted 2 og 3). Det er ikke muligt på baggrund af vores dataindsamling og -analyse at afgøre, hvad forskellene skyldes. Det er oplagt, at en del af forklaringen kan være, at videreuddannelsesforløbet er bedre gennemført (bedre implementeret) på nogle uddannelsessteder end på andre. Men det er næppe hele forklaringen, da spredningen er så stor, som den er. Den manglende anvendelse kan

skyldes mangler i selve videreuddannelsesforløbet eller andre forklaringer, men disse kan ikke afdækkes yderligere på grund af evalueringens oprindelige design.

Når vi ser på data samlet set (Figur 4-22) med de problemer, dette indebærer, som nævnt i afsnit 2, så vurderer 59 %, at videreuddannelsesforløbet i mindre grad eller slet ikke har ført til, at de kan løse nye opgaver, som det var vanskeligt at løse før forløbet, mens 48 % angiver, at videreuddannelsesforløbet alene i mindre grad eller slet ikke har ført til, at de kan løse deres arbejdsopgaver bedre.

Figur 4-22 Løsning af arbejdsopgaver

Note: Slutskema, n=56.

Lederne er ligeledes blevet spurgt, om de oplever, at uddannelsesforløbet har sat medarbejderne i stand til at løse nye eller eksisterende opgaver bedre. Her fremtræder forskellige perspektiver. Nogle ledere er begejstrede, mens andre ikke mener, at uddannelsen har ændret tilstrækkeligt på medarbejdernes vidensniveau til at have reel indflydelse på praksis.

Blandt de mere positivt indstillede ledere fortæller en leder, at:

”Den medarbejder, som har deltaget fra os, har sagt, at intet kunne udelades. Det, hun selv har haft fokus på, har været opsporing af de svageste ældre. Håndtering af tab. Etikken. Værdighed. Pårørendes rolle. På godt og ondt. Fundamentet har hun jo. At holde fast i værdigheden. Der er jo mange sundhedsuddannede, som har en bestemt holdning til, hvordan der skal se ud i et hjem. Men også at holde fast i, at der er nogle, som ikke har forudsætningerne. Og dermed rejser der sig nogle etiske overvejelser.” (Leder, interview).

Der er en leder, som fortæller, at uddannelsen også har haft effekt i organisationen forstået på den måde, at der er kommet et øget fokus på, hvad opgaven handler om i forhold til de nye målgrupper.

Hun fortæller:

"Generelt på uddannelsen har man drøftet, hvordan får man fat i de sårbare ældre. Og erfaringerne – også fra de andre kommuner, der deltog på uddannelsen – viste jo, at der er en generel usikkerhed om, hvordan man gør det. Vi valgte at vente med at lægge os helt fast på, hvordan vi skulle gøre det, indtil medarbejderen havde været på uddannelsen. Men det er meget rart at vide, at andre er i samme båd. Det er det lovgivningsmæssige, der er mest uklarhed omkring. Uddannelsen har haft som resultat, at kommunen har taget beslutning herom. Vi har lavet en retningslinje på området og lavet kvalitetsstandarder på området." (Leder, interview)

En tredje leder beskriver ændringen hos en medarbejder således:

"Jeg kan mærket, at hun reflekterer mere, end hun har gjort før. Gamle og garvede kan jo godt gøre nogle fornuftige ting, men nu laver hun nogle aktive til- og fra-valg.... Det kan f.eks. være ift. borgeren, som er i sorg. Det er der, jeg hører, at hun fortæller om det, og hun sætter ord på, og hun begrundet. Også ift. screeningsværktøjer – at hun ikke bare vælger det hun har i tasken, men lytter til borgeren, inden hun træffer et valg om, hvordan der skal screenes. Mit indtryk af uddannelsen er, at der har været meget indhold, som har omhandlet screeningsværktøjer og tidlig opsporing." (Leder, interview)

"Alt i alt er vi meget, meget tilfredse med det forløb, og jeg synes, det er dybt fornuftigt, at der sættes fokus på det. Jeg synes, det giver DYB MENING at lave sådan et tilbud." (Leder, interview)

De mere kritiske ledere nævner, at det begrænsede udbytte skyldes uddannelsens for basale/generelle grundniveau, eller også fordi kommunen i forvejen har været langt fremme med deres praksisinitiativer på området.

"Hun skulle gøre sig meget stor umage med at få det omsat til noget, hun kunne bruge i sin hverdag. Det har været en meget stor oversættelses- eller formidlingsproces. De var prøvekaniner – jeg tænker ikke så meget anderledes. Det er det, hun tilkendegiver." (Leder, interview)

"Nej, det oplever jeg egentlig ikke. Så stor en forskel har uddannelsen ikke gjort." (Leder, interview)

"Vi har holdt møder, og fordi der ikke kom så meget nyt på uddannelsen, så er der ikke den store forandring der. (...) Der er mig bekendt ikke kommet noget nyt. Og det synes vi bare er rigtig ærgerligt. Så derfor kunne vi godt have tænkt os, at der var kommet mere ud af kurset." (Leder, interview)

Manglende deltagelse fra Sundhedsstyrelsen

Herudover peger flere deltagere og ledere på, at de gerne havde set, at Sundhedsstyrelsen havde spillet en større rolle i videreuddannelsesforløbet.

"Der har været nogle udmeldinger fra Sundhedsstyrelsen, som ikke har været afstemt med virkeligheden. De havde lagt op til, at de havde meget mere i ærmet så at sige. Men de kunne lige så godt have sagt, at det var noget, som skulle udvikles i samarbejde, og at der var langt mere, som var åbent og under udvikling. Det

havde været en anden rammesætning, og forventningerne ville have været anderledes, og det ville også have stillet nogle af underviserne med nogle andre vilkår for at lave god undervisning.” (Leder, interview)

Stort set alle ledere og deltagere giver desuden udtryk for ærgrelse over, at Sundhedsstyrelsen ikke har deltaget på kurserne, hvilket de fortæller, at de var blevet stillet i udsigt. Deres forventning til denne del var en udmelding fra Sundhedsstyrelsen om retningslinjerne og et oplæg til, hvad det kan få af betydning i praksis. Sundhedsstyrelsens arbejde var imidlertid forsinket, hvorfor dette ikke kunne lade sig gøre i praksis.

5 Diskussion og forslag til forbedringer

Evalueringen viser, at deltagere og ledere vurderer, at underviserne har været dygtige inden for deres felter, og de har generelt været godt tilfredse med undervisningen. Deltagerne vurderer også, at videreuddannelsesforløbet er relevant for deres daglige praksis. Samtlige interviewede ledere ser også en stor værdi i, at der er udviklet en diplomuddannelse på feltet. En leder giver udtryk for denne opfattelse på følgende måde:

”Jeg synes, det er et rigtigt, rigtigt godt initiativ, og det sikrer kvaliteten og ensartetheden ude i kommunerne. Det signalerer noget om, hvad der forventes af dem. Det øger muligheden for en ensartet kvalitet, og det øger medarbejdernes professionalisme. Så rammen og retningen. Det bakker det hele op.” (Leder, interview)

Det er positivt, at deltagerne er tilfredse med undervisningen, og at der f.eks. fra første til andet videreuddannelsesforløb er en signifikant udvikling i deltagernes oplevelse af undervisernes didaktiske brug af inddragelse og praktiske øvelser. Det signalerer, at videreuddannelsesforløbet løbende bliver finpudset og er inde i en positiv udvikling. Forløbet har også styrket deltagernes viden på en del områder. Deltagerne vurderede f.eks., at de havde begrænset viden om håndtering af etiske dilemmaer og opsporing af sårbare ældre, og at videreuddannelsesforløbet har styrket deres viden på disse områder.

Evalueringen viser dog også, at der stor forskel mellem videreuddannelsesforløbets seks udbudssteder i forhold til, hvor meget deltagerne har fået ud af det.

I vores spørgeskemaundersøgelse har vi f.eks. spurgt deltagerne om, i hvilket omfang uddannelsen har givet dem nye metoder og begreber til at involvere borgere i behandling og omsorg eller til at opspore sårbare ældre, jf. Figur 4-16 og Figur 4-17. Et klart flertal af deltagerne ved nogle uddannelsessteder rapporterer, at de i høj eller nogen grad har fået nye metoder eller begreber til at forbedre deres praksis, mens et lige så klart flertal af deltagerne ved andre udbudssteder rapporterer, at de kun i mindre grad eller slet ikke har fået sådanne nye metoder og begreber.

Et meget beslægtet resultat ser vi, når vi har spurgt deltagerne om, i hvor høj grad de har anvendt det, de har lært på videreuddannelsesforløbet. Flertallet af deltagere på næsten alle uddannelsesstederne vurderer, at de i høj eller nogen grad har

anvendt det, de har lært i deres daglige arbejde. Men på et uddannelsessted rapporterer over 80 % af deltagerne, at de ikke har anvendt det, de har lært efterfølgende, jf. Figur 4-18.

Vi ser samme mønster, når vi har spurgt deltagerne om, i hvilken grad videreuddannelsesforløbet har sat dem i stand til at løse deres arbejdsopgaver bedre eller givet dem metoder til bedre at målrette forebyggelsestilbud til de svageste ældre. Her ser vi, at 100 % af deltagerne ved nogle uddannelsessteder svarer, at de kan løse deres opgave og målrette forebyggelsestilbud bedre, mens kun 13 % og 19 % svarer dette på andre uddannelsessteder, jf. Figur 4-19 og Figur 4-20.

Til sidst skal det bemærkes, at der også synes at være nogle enkelte gennemgående forhold, som med fordel kunne styrkes fremadrettet. Først og fremmest rapporterer deltagerne, at undervisning i visse emner mangler i forløbet (Figur 4-6), ligesom de ønsker mere viden om visse af de emner, som allerede bliver dækket af forløbet, jf. Figur 4-13, Figur 4-14 og Figur 4-15.

Mønster i, hvem som har fået mest ud af videreuddannelsesforløbet

Samlet set er det et gennemgående mønster i data, at deltagerne ved uddannelsessted 2 og 3 har fået mindst ud af videreuddannelsesforløbet, og deltagerne ved uddannelsessted 1 og 5 har fået mest ud af det. Deltagerne ved uddannelsessted 4 og 6 svinger i forhold til, hvor meget de har fået ud af forløbet alt efter, hvilket resultatmål vi har spurgt til.

Vi vurderer, at dette mønster meget klart indikerer en forskel med hensyn til, hvor godt videreuddannelsesforløbet er blevet gennemført eller implementeret på de forskellige uddannelsessteder. Det ser ud til, at det nogle steder er blevet rigtigt godt gennemført, og deltagerne har fået meget ud af undervisningen. Andre steder er det blevet mindre godt gennemført, og deltagerne har fået mindre ud af det.

Den kvantitative del af evalueringen peger således på, at videreuddannelsesindsatsen samlet set ser ud til at virke, men den er blot ikke blevet gennemført (implementeret) rigtigt på visse uddannelsessteder.

Opmærksomhedspunkter

I den kvalitative del af evalueringen har deltagere, deres ledere og undervisere nævnt forskellige forhold, man bør være opmærksom på i forbindelse med videreudvikling af uddannelsesmodul. Det er dog vigtigt, at der er tale om opmærksomhedspunkter, som ikke er repræsentative for alle deltagernes holdning.

Bedre koordination og planlægning

Nogle deltagere har påpeget, at videreuddannelsesforløbet bør koordineres og planlægges bedre. I forhold til koordination og planlægning af videreuddannelsesforløbet giver undervisere såvel som deltagere og ledere udtryk for, at opstarten har været præget af en række fødselsvanskeligheder.

Der har været tale om en kompleks ny uddannelsesindsats, som adresserede en ny politisk opgave i ældreplejen, og som samtidig skulle koordineres mellem landets University Colleges og travle medarbejdere på ældreområdet. I forhold til en frem-

tidig udvikling af videreuddannelsesforløbet peger de undervisere, der har indgået i den kvalitative undersøgelse, på, at de gerne vil have mulighed for at mødes og planlægge på tværs af uddannelsesinstitutionerne, og deltagerne udtrykker ønske om en fast undervisningsplan med datoer og materiale sendt ud i god tid.

Bedre kendskab til de forebyggende medarbejders arbejdspraksis

Selvom deltagerne er enige om, at underviserne har været meget dygtige inden for deres områder, så efterspørger både deltagerne og deres ledere, at underviserne får et bedre kendskab til deltagernes konkrete arbejdsopgaver. Underviserne skal have et dybdegående kendskab til både den eksisterende målgruppe og til den nye målgruppe af sårbare ældre. Dog viser evalueringen, når vi opdeler på uddannelsessted, at der er forskel på, hvor godt underviserne har ramt målet her.

Konkrete forslag til inspiration

Til sidst har deltagerne i videreuddannelsesforløbet nævnt nogle helt konkrete forslag til inspiration til fremtidigt arbejde med indholdet i videreuddannelsesforløbet vel vidende, at det er ikke muligt at dække alle relevante emner i et kursus.

- > En kritisk gennemgang af omfanget af litteratur og en fokuseret og prioriteret vejledning i, hvad der skal læses og til hvilke undervisningsgange.
- > Mere fokus på og mere tid til at arbejde specifikt med forebyggende hjemmebesøg og kontakten til sårbare borgere med udgangspunkt i håndbogen. Fokus på praksis – blandt andet gennem mere træning i samtalen. Evt. som praksislæring, hvor man i teams eller to og to overhører hinanden gennemføre samtaler og giver feedback.
- > Et større fokus på etniske borgere. Nogle af de deltagende kommuner har konkrete erfaringer med, at nogle mennesker med en anden etnisk baggrund end dansk oplever tilbuddene om opfølgende hjemmebesøg på en særlig måde. Det kan opleves intimiderende med besøg i hjemmet. Den salutogenetiske tankegang – mestring og egenomsorg – over for en mere patogenetisk tankegang (populært sagt: Borgere med anden etnisk baggrund reagerer først, når det gør ondt).
- > Mindre vægt på grundlæggende aldring og identifikation af almindelige tegn på svækkelse i den habituelle tilstand. Mere vægt på de specifikke særlige problemstillinger omkring sårbare borgere. Større fokus på den svære samtale, de relationelle forhold og psykologiske påvirkninger, der foregår mellem to mennesker, når man sidder med et menneske, som er i krise eller måske er krakeleret helt. Samtalens dynamikker, magtrelationer i samtalen og metoder.

- > Eventuelt modificeret eksamensform. Visse deltagere har oplevet frustrationer i forhold til videreuddannelsesforløbets skriftlige opgave. En del deltagere har været glade for den skriftlige opgave og oplevet, at de lærte meget af at skrive den. Men andre har oplevet den som en barriere for at gennemføre forløbet. De mindre tilfredse deltagere efterspørger bedre vejledning i forbindelse med opgaveskrivningen, og en del deltagere efterlyser en mere præcis feedback på opgaven end blot et tal. Nogle efterlyser muligheden for at aflevere en synopsis og efterfølgende gå til en mundtlig eksamen.

Bilag 1 Ekspertgruppen for videreuddannelse af medarbejdere, der foretager forebyggende hjemmebesøg

Medlemmerne i ekspertgruppen har ud over videreuddannelsen også været ekspertgruppe for guiden til opsporing af ældre med særlig risiko for nedsat funktions- evne. Deltagerne er udpeget af Sundhedsstyrelsen.

- > Mikkel Vass, tidligere praktiserende læge dr.med. og seniorforsker
- > Carsten Hendriksen, pensioneret overlæge dr.med. og seniorforsker
- > Paolo Caserotti, lektor ved Center of Active and Healthy Ageing, Syddansk Uni- versitet
- > Rikke Lund, lektor, Københavns Universitet
- > Jenny Havn, leder for forebyggende medarbejdere og ergoterapeut i Odense Kommune
- > Ulla Skovgaard Jensen, forebyggende sygeplejerske, Odsherred Kommune

Ekspertgruppens formål er at rådgive Sundhedsstyrelsen og fungere som et forum, hvor idéer og udkast til leverancer mv. kan drøftes og afprøves.